

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14 .
Pe o lună . . . 2,40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Deák Ferenc Nr. 2,
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu se înapo-
lază.

Audiența lui Khuen.

— Situația politică. —

Arad, 30 Ianuarie.

Ministrul-președinte contele *Khuen-Héderváry* a fost, ieri, sărbătorit atât în Cameră, cât și la un banchet dat în onoarea lui. Pretextul pentru această sărbătorire l'a oferit operația de ochi, reușită, la care a fost nevoit să se supună contele *Khuen*. Motivul adevărat al sărbătoririi va fi fost, însă audiența de Duminecă a ministrului-președinte. Ovațiile șgomotoase cu cari a fost salutată contele *Khuen* au urmărit ținta de a da acestei audiențe o importanță și mai mare, decât îi dă durată excepțional de lungă a audienței — două ore — și situația politică gravă de azi.

Fără îndoială, în această audiență a fost vorba, în rândul întâi, de reformele militare și piedeca ce se opune votării lor: *obstrucția opoziției ungurești*. Guvernul contelui *Khuen* vreme de un an și jumătate a încercat toate mijloacele pentru a înfrânge obstrucția, fără să poată obține nici măcar votarea bugetului — fără încheierea unui armistițiu cu opoziția.

Armistițiul acesta a expirat acum și partidele își recâștigă vechea libertate de acțiune. Va reîncepe, deci, obstrucția și contra-obstrucția din trecut. Este așadar prea firesc ca guvernul să se gândească în mod serios la o soluție care să restabilească ordinea în parlament și posibilitatea muncii pozitive.

După toate încercările zadarnice de

până acum de-a înfrânge opoziția prin o interpretare mai severă a regulamentului intern, rămân numai două soluții: împăcarea cu opoziția sau disolvarea parlamentului și sdrobirea opoziției în alegeri.

În cercurile politice guvernamentale se afirmă că în audiența de Duminecă a contelui *Khuen* s'au discutat chiar aceste două soluții și Maj. Sa a încuviințat toate propozițiile, făcute sub acest raport, de ministrul-președinte ungar.

Cum soluția cea mai sigură este împăcarea cu opoziția, contele *Khuen* va începe înainte de toate noi tratative cu cele două fracțiuni independiste. Se afirmă chiar că ministrul-președinte încă din Viena l'a avizat pe *Kossuth* că după întoarcerea sa la Budapesta îl va vizita pentru a discuta condițiile de pace.

Se va relua, deci, vechea tactică a *concesiilor naționale*. Contele *Khuen-Héderváry* va face cunoscute în Camera deputaților. — „*P. Lloyd*” afirmă că aceste declarații vor urma încă în cursul acestei săptămâni — concesiile ce le poate face opoziției.

Aceste concesiuni ar fi: regularea chestiei emblemelor și a drapelurilor; casarea, din proiectul reformelor militare, a dispozițiilor constituționale jignitoare pentru Unguri și, în sfârșit, făgăduința în ce privește votul universal.

În privința aceasta, se spune că ministrul-președinte va declara că proiectul despre votul universal se va depune în cursul acestui an. Votul universal va fi egal, în orașe secret și, cu mici restricțiuni, votarea se va face în comune.

Dacă opoziția nici în schimbul acestor declarații și făgăduințe n'ar dezarma, guvernul va proceda la disolvarea parlamentului și publicarea de alegeri nouă.

Amenințarea aceasta cu disolvarea parlamentului se spune însă numai în mod discret și cu multă timiditate, cea ce dovedește că, în mod serios, guvernul nici nu se gândește la înfrângerea opoziției prin alegeri nouă.

Rămâne, deci, singura soluție a împăcării și audiența de Duminecă va fi dat contelui *Khuen* numai autorizația de-a relua tratativele cu opoziția și de-a încerca lămurirea situației pe cale pașnică.

Luni seara, partidul guvernamental a dat un banchet în cinstea ministrului-președinte contele *Khuen-Héderváry*.

Discursul festiv l'a rostit contele *Tisza*, care, după ce stăruie asupra necesității de a se vota reformele militare, atinge și chestia votului universal.

Contele *Tisza* a fost cu acest prilej mai liberal decât de obicei. A declarat anume că reforma electorală trebuie făcută de așa încât să fie un pas serios spre ideile *democratice*... dar, chiar fiindcă această chestie este atât de importantă, *rezolvierea ei rebuie amânată pe vremuri mai liniștite*.

Cu alte cuvinte, contele *Tisza* e aderent al unei reforme electorale *democratice*... care, însă, să nu se facă *niciodată*.

Atât contele *Tisza* cât și contele *Khuen*, în răspunsul său, au apelat la sentimentele de solidaritate a tuturor membrilor partidului.

Reluarea tratativelor.

În cercurile politice se afirmă cu multă pozitivitate că tratativele guvernului cu opoziția se vor relua încă în cursul acestei săptămâni.

Carmen Sylva.

Pierre Loti, marele scriitor francez, publică sub acest titlu în revista pariziană „*Dimanche Illustré*” din 7 Ianuarie n. următorul articol:

„În cursul vieții mele pribegite mi-s'a întâplat odată să mă opresc într'un castel fermecat, la o zână. Sunetul depărtat al buciului, are puterea de a-mi reînvia toate amintirile petrecerii mele acolo.

Pricina e că acel castel al zânei, e așezat în mijlocul unui codru profund, în care se auziau mereu trompete militare cu timbru grav răspunzându-și ca din depărtări nemărginite. Aceste sunete străine, necunoscute, aveau o melancolie aparte, păreau chemări vrăjite, în aerul sonor ce respirau, acolo, — aerul tăcut, viu și pur al culmilor.

Deci când aud din depărtare trompete sunând, revăd îndată, tot așa de lămurit ca și cum aș fi încă, un budoar regal (căci zâna de care vorbesc este și regină), dând prin înalte ferestre gotice peste un infinit de pini verzi strânși unii lângă alții ca în codrii primitivi.

Budoarul, îngrămădit cu lucruri prețioase, este de o măreție sumbră, în culori fără de urme, de grenate atenuate dând în blond, aurării întunecate, nuanțe de focuri ce se sting, are mari draperii mascând colțuri misterioase în turnuri.

Și zâna-mi reapare acolo, învestmântată în alb cu un lung văl, ea este așezată în fața unei planșete și pictează pe pergament cu un penel

ușor, minunate chenare de cărți arhate, unde aurul domină peste tot; lucru de regine al vremilor apuse, început de trei ani, o carte de liturghie neprețuită, destinată unei catedre.

Cu ce se cuvine să scriu trăsăturile acestei regine? Cât e de delicată și dificilă sarcina; îți pare că expresiunile ordinare, pe cari le-ai întrebuințat vorbind de un altul, devin cu totul ireverențioase, atât de mare e respectul ce ți-se impune când e vorba de dânsa. Eterna tinerețe este în surisul ei, ea stă pe buzele ei catifelate cu un inalterabil roz; ea străluce pe frumoșii dinți limpezi ca porțelanul. Iar mărețele ei plece, cari se văd prin văl amestecate cu fire argintale, sunt aproape albe...

„Perii albi, a scris în cugetările sale, sunt punctele de apună care acopere marea după furtună”...

Și cum să exprimi farmecul unic al privirii sale, al ochilor săi albaștri limpezi sub fruntea largă și pură: farmec de supremă inteligență, farmec de nesfârșită profunzime, de discretă și simpatice pătrundere, de suferință obișnuită și de imensă milă!...

Foarte schimbăcioasă este expresiunea acestei fețe, cu toate că surisul este aproape veșnic. — Aceasta este rolul nostru, îmi zise ea într'o zi, de a suride conținut ca niște idoli. — Dar acest zimbet de regină are multe nuanțe diferite; une ori este o veselie, proaspătă de copil; dese ori este un zimbet de melancolie resemnată. — alte ori chiar de tristețe fără margini.

Prima dată când am avut onoarea să vorbesc

cu M. Sa, mirarea mea nu a fost că am auzit-o vorbind în chip superior despre lucruri superioare, știam de mai înainte că așa e ea. Dar ea regină obligată la „zimbetul perpetuu al idolilor”, îmi părea că ea a rămas străină de unele suferințe ale sufletului uman, și admirația mea a fost mare de a vedea, dimpotrivă, că ea cunoștea adânc toate încercările, toate mizeriile inimei celor mai mici și celor mai umili tot așa de bine ca și pe acelea ale inimei celor mari, ale prinților.

Pentru a forma astfel această suverană, a trebuit copilăria ei auzetă și întunecată de toate doliurile, într'un castel din Nord, copilăria sa ținută înadins departe de curte și pusă în atingere cu suferințele sărmanilor oameni cari trăiau pe domeniul părintesc. Pentru a face așa de bună și de accesibilă celor care plâng a trebuit o primă educație simplă și familiară.

Apoi a venit acel pelerinaj dealungul Europei în compania mătușei sale, marea ducesă Helena a Rusiei. Și, în țările unde se opreau, maeștri cei mai aleși îi îmbiau spiritul cu un rezumat transcendent al tuturor cunoștințelor omenești, ca o chintesență a tuturor literaturilor! Și, în sfârșit au fost acești ani cam lungi trecuți pe tronul României. Venită încă foarte tânără, în această țară turburată care se forma, a trebuit să vadă de aproape multe drame, spre marea mirare a ochilor săi puri. Atunci, imediat, văduvele, părăsite, mamele fără de copii, micile copile fără de mamă, au devenit amicale sale.

Ea a socotit că datoria sa de regină era de a nu respinge niciodată confidențele, chiar cele mai sumbre, care-i veniră cu lacrimi, și că rolul ei

Contele *Khuert Hédervary* va trata deadreptul cu *Justh* și *Kossuth*, șefii celor două fracțiuni independiste.

Discuția reformelor militare se va re-lua numai în săptămâna viitoare, așa în-cât guvernul are vreme pentru aceste tra-tative.

Declarație. Primum următoarele:

Noi subscrișii, membri ai colegiului profesic al tractului gr.-ort. al *Mercurei*, condamnăm toate certele ivite între ziarul „Tribuna” și „Românul” din motiv că

1) acelea au izvoare în interese personale, cari nu pot fi identificate cu interesele generale naționale;

2) prin acele certe se produce confuzie și pă-reri rele în întreg poporul românesc;

3) neînțelegerile și divergențele ivite produc batjocură asupra întregii națiuni românești și înaintea altor popoare străine.

Deci, și numai din motivele acestea reprobăm și regretăm din suflet certele ivite între conducătorii noștri și cerem cu insistență în numele alor 30.000 suflete curat românești, nevinovate și ne-înfiolate de aceste certe, ca triste și supărăcioase neînțelegeri cât mai curînd să se sfârșească.

Mercurea, în 14/27 Ianuarie 1912. Ioan Stan-ciu, paroh. Ioan Serb, paroh. Ilie Beu, preot gr.-ort. Avram S. Pecurar, preot. Romul Pop, parohul Gârbovei. Ștefan Morariu, preot. Patriciu Marcu, preot. gr.-ort. Ioan Crăciun, preot. Cru-cian Mărginean, preot. Ștefan Medesjan, preot.

Audiența arhiducelui Francisc Ferdinand. Se anunță din Viena: Arhiducele Fran-cisc Ferdinand, reîntors dela Berlin mâne se va înfățișa înaintea monarhului. Moș-tenitorul de tron va raporta împăratului despre consfăturile de mare importanță pe cari le-a avut la Berlin cu împăratul *Wilhelm*, cancelarul *Bethmann-Hollweg* și secretarul general de externe *Kider-len-Waechter*. Conform știrilor din Berlin aceste consfătuiri s'au referit în primul loc la acțiunea contemplată cu Austro-Ungaria în scopul aplanării grabnice a conflictului războinic dintre Italia și Tur-cia. A mai fost vorba și de interesele mai importante ale Triplei Alianțe.

este de a ridica, de a împăciui, de a ierta, de a șterge.

O imensă milă ce pare detașată de tot, care nu așteaptă nimic în schimb, care scuză tot, — acolo stă, cred, darul rar și supraomnesc pe care timpul, suferința, decepțiunile, ingratitudea l'au făcut acestei regine. Dar cu firea-i arzătoare, cu entuziasmul său pasionat pentru tot ce e frumos și nobil, a rebuit să treacă prin multe surprize, de indignări, de revolte, până să ajungă la acest zîmbet ultra-ceresc, care pare acum a face parte întregitoare din ea însăși. „Fiecare dintre noi a-proape, a avut un Ghetseman și un Calvar al său”, a scris ea undeva, aceea care se renaște după ele, nu mai aparțin pământului.

AVIZ.

Abonații cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați prin aceasta să binevoiască a-l reînnoi cât de curînd ca să nu fim siliți a le sista expedarea ziarului. Restanțierii sunt rugați să plă-tească și restanța de abonament.

Adm. „Tribunei”.

Desbaterea petiției dela Orăștie. Azi a început înaintea *Curtii de Casație* desbaterea petiției pre-zintate de alegătorii români împotriva alegerii dela Orăștie.

Președintele senatului e *Zachár Emil*, raportor *Ardik Simon*. În numele petiționiștilor s'a pre-zintat *Dr. Aurel Vlad*, care la alegere a rămas în minoritate. Apărătorul alegerii și al deputatului ales *Dr. Farkas Pál* e avocatul *Dr. Totétleni Ar-min*.

Desbaterea va ține propabil vre-o două zile.

Perechea regală a Angliei la Majestatea Sa. Din Viena se anunță: La 1 Maiu va sosi la Viena Regele *Gheorghe al Angliei* cu soția sa pentru a face o vizită *Maj. Sale*.

Primirea înalților oaspeți va avea loc în *Hofburg*. Ambasada Angliei v da în o-noarea Suveranilor un prânz de gală, la care vor fi invitați toți diplomații din Viena.

Congregația comitatului Sibiu. Congregația ordinară de iarnă a comitatului Sibiu a fost convocată pe ziua de 5 Februarie n.

Sedința Camerei. În ședința de azi a Camerei deputaților s'a continuat discuția proiectului de lege despre noua reformă a legii advocațiale.

Ce e naționalismul.

— Reflexii și scrisoarea unui alt preot. —

Am primit următoarea scrisoare:

Onorată Redacțiune,

Cetind articolul „Ce e naționalismul” unui „Preot de pe Rovine” apărut în „Tri-buna” Nr. 12 dela 28 l. c. nu pot intrelăsa să nu înregistrez și eu un caz foarte semnificativ care de multă vreme îmi dă de gândit, dar care până la cetirea corespondenței anumite mi-se părea unic în felul său, ori cel puțin atât de sporadic, încât ca și un „error calami” nici nu țineam să-l menționez vreodată.

Acum însă că văd și cetesc prea des dovezi de destrăbălarea supremă a senti-mentului național, ce dăinuește mai cu seamă în cercurile unor intelectuali și „fruntași” de ai noștri, trebuie să mă con-ving tot mai mult de adevărurile incon-testabile cuprinse în articolul „Morala celor mici” al iubitului nost poet *Octavian Goga*, care ne arată foarte plastic, cum „si duo faciunt idem, non este idem”, și cum un biet preot (din *Săcuime*) poate „trada” cauza românească participând la o petrecere ungurească, și cum unii „frun-tași” de ai noștri, sfidează întruna senti-mentul național fără nici un scrupul, de multe ori fără nici o rușine și totdeauna fără nici o responsabilitate.

Căci oare, cine ar și cuteza să tragă la răspundere pe un asemenea „fruntaș” asupra faptelor sale, chiar neromânești să fie? Ce știu eu, sau tu, umil și supus gre-gar, ce e politica mai înaltă și supremele rezoane de tactică...!

Bre, bre! Cum nu mai prind azi astfel de fleacuri „grandiloquente!” Întru ade-văr triste și ticăloase vremuri...

Ne doare însă, că, — abstragând dela altele, — mulți dintre „fruntași” noștri nu dau pilda cuvenită, cu care tocmai în vederea poziției lor ar fi datori, celor mici, amărîți și oropsiți.

Evident deci că sunt abuzuri „frun-tașe.”

Și că „abuzuri” ca cele comunicate în corespondența amintită se vor fi făcut și se fac și întralte părți, sunt acum pe deplin convinși. Mai cu seamă, că singur cunosc mai multe cazuri de acestea vinovate.

Astfel nu mai departe, decât advo-cații noștri din Blaj, dd. *Dr. Iuliu Maniu*, *Dr. Laurențiu Nestor* și *Dr. Dănilă Szabó*, cum vedeți dar, o corporațiune întreagă, în frunte cu d. *Dr. Iuliu Maniu*, fost depu-tat dietal, avocat arhidiecezan, juriscôn-sultul băncei românești, „*Patria*” și mem-bru activ în comitetul partidului național, sunt de lungi ani de zile membrii ai *Casi-nei maghiare din Hususău*.

După ce știm că *Blăjenii* au o veche, poate cea mai veche, *Casină Română*, de curând nou instalată într'un pompos local și în toate privințele bine ajustată, unde intelectualii noștri și astfel și „fruntași” mai sus numiți pot să-și satisfacă tuturor pretensiunilor în punctul distracțiilor so-ciale, cari le poate oferi un astfel de local, — mă întreb cu mirare eu, și cu mine mulți alți con-gregari simplii și naivi, ce nevoie or fi având acești domni de casina ungurească din Hususău?

Dacă advocații români din Blaj pot fi membrii acelei Casine maghiare din Hu-susău, unde nu au nimic ce căuta, nu tre-bue să ne mirăm apoi, că singurul advo-cat român din Hususău, d. *Dr. Ioan Bianu* încă a trebuit să se facă membru aceleiași instituțiuni.

Ne mirăm însă foarte mult, că astfel de lucruri peste tot se pot întâmpla, și că din capul locului pot cadra cu noțiunea de „fruntaș”.

În acest punct cerem dar explicație ac-ceptabilă numiților domni și sperăm că nu vom fi desavuati cu o simplă și como-dă negație pe norma juridică „si fecisti nega”, care negare însă în acest caz nu s'ar prinde de loc, putându-se oricine brevi manu convinge direct dela *Biroul* numi-tei Casine, despre autenticitatea datelor de mai sus.

Așteptăm dar „binevoitoarele lămu-ri” asupra „*Moralei celor mari*”, pentru noi ce mici și neîmpăturați cari însă încă contribuim după puterile noatsre la susți-nera imaculată și neștirbită a steagului care Vi-s'a încredințat Domniilor Voastre celor *Mari*, — și cari deși nu aducem puz-deria de „*jertfe*” cu cari se laudă în „*Ro-mânul*” d. *Goldiș* dăscăindu-l pe d. D. *Comșa*, totuși alcătuim așa cum suntem, bietul nost de partid încăput acum pe mâinile *DVoastră*.

Merităm dar totuși să stați de vorbă cu noi. Ori doar: *Ja, Bauer, dass ist was anders...?*

Altcum va trebui să derivăm noi cei mici odată pentru totdeauna și definitiv, înțelesul acestui cuvânt: „fruntaș”, ca și o expresie tipică, pentru acei oameni — cei mai mulți păcătoși și netrebnici, dar toți demagogi înăcriți, cari în loc de a se feri de lumina zile, și a-și expia trebșoa-rele lor nu totdeauna limpezi și laudabile, — îndrăznesc a ridica fruntea, și cu frun-tea asta adumbrită, încrețită și fardată de grijile obștești (?!), dar cu un tupeu nemaipomenit, dau coate și brânci, și să vîră în fruntea afacerilor și conducerii destinului unui nefericit popor.

Un preot de pe *Târnave*.

O culme a temerității.

In deosebita atenție a cetitorilor noștri din România.

Traducem la vale un articol din numărul de azi al ziarului „Budapesti Hir-lap”, acest jandarm neadormit al ideii statului național maghiar, articol în care, în deosebi cetitorii noștri din România, vor cunoaște una din culmile temerității politice maghiarizatoare și se vor dumeri asupra acelei sinteze de ideologie bizară care se cheamă mentalitatea ungurească. Articolul este intitulat „Metropolia din Blaj” și glăsuiește astfel:

Capitala spirituală a Românilor din Ungaria este Blajul. Preoțimea greco-catolică își complice în rolul de conducătoare culturală a Românilor în baza titlului, că ea e mai cultă decât preoțimea ortodoxă și în consecință, demnitățile de ordin constituțional al mitropolitului de Blaj, care în realitate e unul din factorii ideii de stat maghiar (!), dă întreg prestigiu culturii românești, acestei culturi care nu vrea să se împace cu ideea de stat maghiar. Trebuie să punem teza așa, după ce maghiarizarea cu scaun la cap nu contestă legitimitatea năzuințelor culturale ale Românilor, deși nu poate să permită ca aceste năzuințe să urmeze o direcție contrară ideii de stat (Maghiarizarea tuturor cetățenilor din Ungaria! (Red. Trib.) și culturii ungurești (Observați această strălucită logică! Red. „Trib.”). Insemnătatea politică Blajul și-o capătă grație împrejurării că în nici o privință n'are o ținută comună (!) cu cultura ungurească și că se pune chiar cu aceasta în directă contradicție. Noi ne-am bucura mai mult, când blăjenii ar putea să demonstreze solidaritatea lor cu cultura ungurească, ceea ce ar fi identic cu solidaritatea lor față de ideea de stat național maghiar. Păcat e, că nu prea pot să ne dea în acest punct dovezi, știut fiind că în Blaj până și paserile ciripesec românește (!), căci dacă n'ar ciripi, mitropolitul înzestrat cu un falnic titlu de nobil maghiar, mai că le-ar alunga în iad.

Autoritățile ungurești (Deși autoritățile sunt ungare! — N. „Trib.”) cunosc *isolațiunea splendidă* în care s'a încercuit față de Unguri mitropolitul de Blaj. Până și la conferințele episcopicești (Conferințele așanumite catolice, stăpânite de spiritul clericalismului șovin. — N. „Trib.”) numai mânat de interesele materiale ale preoțimei sale. Cunoaștem cu toții câtă forță a cheltuit pentru ea să zădărnicească ordonanța contelui Apponyi referitoare la catechizarea ungurească în clasele superioare ale școlilor elementare (Românește! N. „Trib.”). A izbutit, — ordonanța aceasta a rămas pe hârtie. Conform legii, toți preoții cari se bucură de congruă trebuie să știe ungurește (și mitropolia din Blaj are 704 parohii, în cari, cu excepția a doi trei irși, toți preoții capătă congruă), dar, din vre-o cauză cu adevărat ciudată, nu s'a convins încă nimenea până astăzi de știința ungurească a preoților români. Mitropolitul nu și face capul călindar din pricina asta, noi însă, pentru cazul când odată și odată s'ar repara greșeala asta, cerem înainte, ca statul să nu-i invite pe episcopii români să facă ei examenul de ungurește al preoțimei lor. Pentru că — rămânând la mitropolia din Blaj — preoțimea română n'a ajuns încă nici până acolo, ca să scrie numele de localități ungurește:

Avem în fața noastră catalogul românesc al mitropoliei de Blaj, tipărit la sfârșitul anului 1911 și purtând titlul sunător: „Sematismul veneratului cler al Arhidiecezei Mitropolitane greco-catolice române de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul 1911”. Pentru a preveni orice confuzie constatăm că Alba-Iulia înseamnă Gyulafehérvár, Făgărașul însă nu e acel „fagaras” (cuvânt unguresc care înseamnă crețar de lemn, idiotism unguresc. — N. „Trib.”) pe care Românii îl plătesc statului în schimbul sumei de un milion și jumătate ce primesc ca congruă, ci înseamnă vechiul oraș transilvănean Fogaras cu 1367 locuitori gr.-cat., 695 gr.-or., (Români), 1436 rom.-cat., 987 reformați, 786 evanghelici, 227 unitari și 524 jidani (aceștia toți Unguri) și, în consecință, poate nici chiar considerând majoritatea populațiunii, nu trebuie să ne permitem a româniza caracterul orașului (Notați, aici mentalitatea potrivnicilor noștri stră-

lucește în toată splendoarea ei. Am românizat Făgărașul, fiindcă îl tipărim românește într-o carte românească! N. Red.)

Constatăm înainte de toate că mitropolitul din Blaj nu vrea să știe de existența legii despre denumirile ungurești ale comunelor și orașelor. Toate numele de localități sunt romanizate în sematism și dacă se întâmplă ca vre-o comună să n'aibă nume românesc, ei (Românii. N. „Trib.”) fac din numele unguresc, cu ajutorul ortografiei valahe, o monstruoasă, care dacă n'ar fi revoltătoare, te-ar face să rizi.

Nagyenyed e scris Afud (1722 gr.-cat., 123 gr.-or. de-o parte, de alta 1291 rom.-cat., 3885 reformați, 244 evanghelici, 130 unitari, 103 jidani). Kolozsvár figurează sub numirea de Cluj, Kolozsmonostor — Cluj-Mănăstur. Firește și Kolozsmegye se cheamă comitatul „Clujului”. Kecskeháta — „Checichehata”, Dicsőszentmárton — „Diciosánmártin”, Gyergyószentmiklós — Giurgeu-Sân-Miclăuș”, Marosludas — „Ludoșul de Murăș”, Marosvásárhely — „Murăș-osorhei”, Székelyudvarhely — „O-dorheiu-l-săcușe” (și aici „B. H.” dă iarăș statistica confesională a populației. N. „Trib.”). Și în chipul acesta am putea continua până la sfârșit.

Conform sematismului dela Blaj, în arhidieceză nu există nici o localitate cu nume unguresc (! R. „Tr.”). În adevăr trebuie să facem întrebarea, că oare pe soama cui s'a făcut legea despre numele de localități, dacă până și numele orașelor Nagyenyed, Kolozsvár și Székelyudvarhely se romanizează și numai fiindcă limba rituală a greco-catolicilor e cea românească și în baza acestui titlu de drept limba ungurească e izgonită din întreaga administrația lor bisericească.

(Aici „Budapesti Hir-lap” dă apoi o parțială statistică despre sumele primite de preoții români din arhidieceza Blajului ca întregiri ale venitelor lor. Sunt alese pe sprinceană parohiile cele mai sărace ale mitropoliei, în care, firește, întregirile de leafă îngăduite din tezaurul public sunt cele mai mari, atingând în un caz 1560 de coroane. Statistica aceasta e nu se poate mai tendențioasă și perfidă, după ce în partea covârșitoare a parohiilor întregirile sunt minimale, — tot atâtea fărimituri. R. „Trib.”).

E adevărat, că în asemenea parohii ajung în deobște așa numiții „moralisti” adică preoți fără calificare, iar dacă ajunge vre-unul calificat, acesta numai prin hotărâre ministerială poate căpăta congrua în întregime, având a se mulțami în caz contrar numai cu întregirea congruei la suma de 800 cor.

În aceste parohii numește mitropolitul pe preoții cu sentimente patriotice, pe cari prefectul în vederea voturilor îi recomandă de regulă pentru mărirea congruei. Astfel omoară Mitropolitul două muște dintr'o loviură, pe preoții cu sentimente ungurești îi înfundă în aceste sate, unde numărul voturilor românești este mai mic, iar pe cei cu sentimente românești îi numește în parohii bogate, și mai mari, unde preoții pot desvolta mai mare activitate pentru politica naționalistă, și unde congrua este satorită în sumă mai mare. Ar mai fi o modalitate, prin care s'ar putea retrage congrua dela agiatori, dar aceasta nu se poate aplica, deoarece tradarea de patrie ce o comit zilnic prin nerespectarea culturii ungurești nu este luată în codexul nostru de legi și astfel nu se poate pedepsi. Și de altfel se îngrijește mitropolitul Blajului, ca în educația clericilor să se dea posibilitatea agitației contra ideii de stat, fără ca procurorii să se poată amesteca.

La temeiul cetățeniei maghiare se află și respectarea integrității statului, a unității culturii ungurești. Cine se sustrage de sub influența culturii ungurești, și urmărește alte scopuri culturale, și scopurile lui politice trebuie să fie în mod logic contrar ideii de stat. Despre mitropolitul din Blaj nu se poate afirma și nici dovedi, că ar dori să ia parte la munca noastră culturală. Activitatea preoților reoglindește intențiile prelatului.

Am crezut de necesar să constatăm acest adevăr, acum la începutul tratativelor pentru ridicarea congruei. Am săvârși o crimă contra noastră înși-ne, dacă am permite, ca partea leului din congrua ridicată să o ducă mitropolitul din Blaj.

Cetitorii noștri din România, edificați de acest articol, publicat în cel mai academic ziar al Ungurilor, pot să-și facă abea o palidă idee despre faimosul constituționalism unguresc, conceput în spiritul men-

talității reoglindeite de articol, precum și despre natura sistemului ce ocrotește în această fericită „patrie” libertățile și veșchiază asupra conștiinței naționale a numeroaselor ei popoare.

Scrisori din Iași.

Iarăș presa. — Necesitatea unei primeniri. — O datorie.

S'a vorbit și se vorbește încă mult de un timp încoace, de chemarea atât de importantă pe care trebuie s'o aibă o presă fericit orientată. S'a insistat asupra curățeniei morale și mai ales asupra superiorității înălțătoare a discuțiilor ce trebuie să tranșeze.

Mai mult ca ori unde, această necesitate s'a accentuat a fi trebuitoare aici în Iași; și tot de aici din Iași pare a fi pornit noul curent de primenire.

Incontestabil, superioritatea politică, intelectuală și morală a unui popor, se oglindește fidel în presa ce dânsul știe să și-o creeze. Judecând înmă adunat acesta, progresul înfăptuit de poporul nostru e cu desăvârșire iluzoriu. Presa noastră românească, ne face să ne gândim cu îngrijorare la posibilitățile unei reparațiuni cât mai grabnice.

E o deprindere adânc înrădăcinată în spiritul publicului nostru cetitor, că presa politică de fiecare zi e dat să fie orientată și desbătută de pene și inteligențe atât de mult problematice. Reportajele politice, interviurile, conducerea celor mai gingașe atribuțiuni ziaristice, sunt lăsate în seama cine știe cărui „profesionist” îmbătrinit și rutinat în carapacea celei mai extraordinare superficialități.

Ce mi-e ție Carp, ce mi-e ție Brătianu, Tache Ionescu, Iorga, Stere!

— „Ionescule, te rog, pentru numărul de mâine, fă-l cu ou și cu oțet pe cutare... înțelegi... „oligarhia” trebuie zdrobită, „demagogia” spulberată, „siberianismul” sau „șarlatanismul mesăcios” infierat!...

Și bietul Ionescu — profesionist, ce să-i faci?... — ee achită, se achită vârtos și e cu atât mai bine cotat pentru „la lună” cu cât injurăturile l'au dat gata pe... adversar!

E o rușine, e o mare rușine felul cum se critică și se cern personalitățile luptelor noastre politice. Toți neisprăviții gimnaziului elementar pot veni într'un anume moment să dărime și să condamne — din înălțimea celei mai extraordinare obrăznicii — principiile politice, sociale ale cutărui om, cu desăvârșire demn de un alt judecător. E o rușine.

S'o recunoaștem sincer. Vina inferiorității presei noastre, dar mai ales a demoralizării ei, o au în bună parte tot cei conducători.

Ar trebui să vie vremea ca funcțiunea de gazetar politic mai ales, să fie apanajul minților și inteligențelor serioase și pregătite culturalicește. Îndrumarea, dar mai ales educația cetățenească, politică, nu poate fi lăsată pe mâni cu desăvârșire incapabile.

Să ne gândim, că mai ales acum când toți conducătorii noștri politici o recunosc, viața poporului nostru stă tulburată în răscrucea unui pericol imas, datorie celor chemați cu adevărat este de a înlocui otrăvitorii de suflete și conștiinți de prin speluncile gazetelor de o mie de ori compromise — și de a începe în locurile o nouă viață de îndrumare.

A declarat și d. Tache Ionescu, natural pentru binemeritul dsale: Vremea de azi înseamnă lupta ce se dă între adevăr și minciună, între conștiință și înconștiință, între biruință și deplina înfrângere.

D. Nicolae Iorga, vestitorul adevărat, a născut acest impas. El a despărțit în două, ignoranța și perversitatea neputincioasă de adevărul biruitor și trainic. Lupta sa de până acuma fintește dorul învingerii lunei nouă.

Pentru salvarea luptei principiilor superioare, în care luptă sunt astăzi angajate sincer sau ne-sincer toate puterile vieții noastre politice, suntem datori să smulgem din mâinile dușmanilor ignoranți această deciziivă armă de apărare — de asuprire pentru dânsii — presa, și împlântând-o în mâni cinstite, să renaștem prin ea un popor întreg, însetat de ideal și demnitate.

Corneliu Carp.

Volnicii administrative.

— De pe valea Crişului-alb. —

În legătură cu cele publicate în preţuita noastră foaie „Tribuna” în Nr. 253 an 1911, — cum adevărat esmisul Protopreturii din Borosşebes, cu un sergent de jandarmi au confiscat cocardele şi primele tricolore de pe piepturile voinicilor căluşeri din Zeldişiu cu ocaziunea unei petreceri dată în Gurahonţiu în 26 Noemvrie 1911 — constatăm cu mult regret că volnicia acestor „paşe” ai administraţiei a ajuns până acolo, că cei nouă falnici şi neîntimidaţi flăcăi din Zeldişiu: *Ioan Vesa, Antoniu Lung, Nica Lung, Constantin Groza, Ioan Groza, Stefan Olar, Mazim Groza, Petru Groza* şi inv. *Saru Dorca*, au fost puşi sub acuză ca agitatori contra Statului, şi în 10 l. c. au fost purtaţi pe la Protopretura din Borosşebes, unde fiecăruia i-a croit o pedeapsă de câte 20 cor. în bani şi câte 2 zile temniţă.

Iată dar că la „pacea cu Românii” după care părintele Mangra şi mulţi alţii asudă, — d. Hajdu, al doile Protopretor din Borosşebes — a mai ţesut un fir de destrămare.

Şvabul — Nigreisz dela Protopretură — ride în pumni eugetând că va ajunge undeva de notărăşel pe la noi, dar bine şi-au aşternut, căci majoritatea în cercul nostru protopretorial constă din Români: lingă-să deci pe buze.

Domnul notar Arkosy din Gurahonţiu — care încă era odată un fiţangău pe la Protopretură — încă a luat notă că „patria e salvată de pericol”, dar pentru cooperarea sa la această minunată procedură administrativă îi atragem atenţiunea că: „într'un loc dai şi într'alt loc creapă.”

Zeldişenii au cam arătat de mult că: „lupul nu se sperie cu pielea de oaie”, iar acuma la investigare au declarat că: „în temniţă, în America şi chiar în iad sunt gata a merge pentru eluptarea drepturilor lor”; în piepturile lor bate un suflet românesc şi în vinele lor curge un sânge de Traian.

Când se reîntorceau flăcăi noştrii dela locul de osândă — din Borosşebes — îi priveam din depărtare că erau mai mândri şi mai oţeliţi, iar văzduhul clocotea de o cântare ce armonios eşia din nouă piepturi de Român, şi din care puteam desluşi versul:

„Curaj şi vârtute cu voie de fer
Românul acestea le are din ceriu —
Şi astfel de arme până-i suporta
Mai crezi tu Române că nu-i triumfa.”

Noi cei ce ascultam am rămas emoţionaţi de dulcea lor voce, care din depărtare vibra prin aier până la auzul nostru; — le-am trimis salutul nostru la care s'au alăturat toţi Românii de bine de pe valea Crişului, — zicându-le:

„Să trăiţi voi fraţi Zeldişenii!” — cari de repeţite ori aţi trecut prin astfel de calamităţi, aţi înfruntat furtunile, aţi călcat peste urgia străinilor şi aţi rămas fala neamului nostru de pe Crişul-alb.

Impotriva judecăţii prea puternicilor şefi administrativi dela Borosşebes s'a anunţat apel.

Sfârşitul?! noi îl aşteptăm cu sânge rece, cei nouă flăcăi însă cu inimă caldă şi cu suflet liniştit achitându-se că ei merită numele de „Român” care'l poartă.

Gurahonţiu, 27 Ian. 1912.

Cares,
de lângă Criş.

Scrisori din Bucureşti.

Cazul Vaida-Goga şi opinia publică de aici. —
Revolta scriitorilor. — Ce spun ei. — Două
fotografii.

Bucureşti, 15 Ianuarie.

Ziarele din capitală au luat notă despre procesele verbale încheiate de juriul chemat să aducă o sentinţă în procesul de calomnie intentat de Goga dlui Al. Vajda. Reproducând din ziarele ardeleno ecce ce s'au scris relativ la monstruoasa calomnie, aproape toate s'au ferit de a face comentariu. Vorbim de ziarele independente, nu de acelea la cari diferiţi căteii scurţi de coadă se ridică în două labe la auzul glasului cutărui fruntaş dintâi. Vorbim de ziarele serioase, redactate de oameni cu răspundere şi conştiinţi de rolul lor, nu de anumite publicaţii, cari, neputându-şi plăti redactorii ca lumea, angajează tot ce au mai compromis şi mai degradator literele române.

Era firesc ca cutare slugă plecată a tipografului Filip, în scurtimea minţii lui, să scrie aşa cum a scris în această afacere. După cum era firesc ca cutare căpuşe a literaturii să iscălească telegrama, prin are „fruntaşii dintâi” — nesocotind declaraţia şi comunicatul dlui Bârseanu — felicită pe doctorul tarasconez pentru „strălucitul lui triumf”. Dar acestea nu au constituit decât ca publicul din regat să se convingă odată mai mult de vinovăţia calomniatorului, care, spre a ieşi curat din această afacere a avut nevoie de apărarea celor mai ridicoli indivizi.

Simpatia tuturor este cu poetul pătimirei, pe care fariseii chestiei naţionale l'au adus în faţa pilatului ungueresc, şi, bătându-şi pieptul, au cerut răstignirea lui. Cât de mare iese Goga din acest proces. Cât de jos rămâne adversarul lui, care a recurs la concursul tuturor anonimilor spre a avea cel puţin iluzia că a „triumfat”. Căci nu este om cu minte sănătoasă care să nu înţeleagă că doctorul, în ale cărui vine curge sânge ungueresc, bine ştia că nu poate fi vorba de încercarea de tradare a lui Goga, ci de vre-un escroc ce a vrut să stoarcă parale dela fostul ministru unguer. Bine o ştia asta şi, dacă a formulat acuzarea, a făcut-o numai cu gândul de a-l compromite pe poet. A făcut-o cu reaua credinţă a tuturor acelor cari nu ştiu nici măcar să-şi aleagă momentul potrivit.

Intr'adins am căutat să aflăm părerea scriitorilor ardeleni aflători în Bucureşti în această privinţă. Indignarea tuturor împotriva calomniatorului este de nedescris. Oamenii, cari au observat până acum atitudinea rezervată, condamnă cu ultima energie atentatul monstruos. Această revoltă împotriva minciunii ridicolelor personajii a făcut ca blândul poet, clasicul nostru Iosif să răspundă, la invitarea de a colabora la „Românul” cu cuvintele aşa de mult cuprinzătoare: „Se respinge cu indignare”.

Acest scriitor ardelen, întrebând de impresia ce i-a făcut-o gestul lui Vaida, observă:

— Omul ăsta totdeauna mi-a făcut impresia unui om încrezut. Nu se crede însă atât în calităţile lui spirituale, pe cari nu le are, ci par'că la fiecare vorbă ar vrea să spună: Ce bogat sunt eu! Ce chipeş! Un astfel de om era firesc să facă o astfel de acuzare, într'u cât inteligenţa lui nu-i permite să distingă ce i-se poate trece cu vederea şi ce nu!

Alt scriitor ardelen găsea că „Tribuna” dela început a făcut o greşală, menajând aureole bazate pe fraze şi nădăjduind că cei înfrăţiţi cu păcatul se vor pocăi. „Trebuia dela primul atac să răspundă cu o vehemenţă neîndurată. Să spună bestiei bestie. Să nu menajeze pe nimeni, ci să aplice fierul roşu tuturor acelor cari se trezeau vorbind, fără a avea vre-un argument. Cangrena

trebuia arsă şi microbii acestei cangrene „fruntaşii dintâi” distruşi în faţa opiniei publice. Să nu li-se dea nici o clipă răgaz să se reculeagă”.

Aceste păreri de altfel le împărtăşesc toţi oamenii cu judecată. Când s'a citit la Bucureşti articolul care termina cu vorbele lui Cato: „Tribunam delendam censeo”, — şi cei mai hotărâţi a nu se pronunţa, au înţeles că aici este vorba de nişte maniaci cari, inconştient şi-au manifestat boala, de care suferă. Vorbele acelea se potrivesc în gura unui Cato, nu însă la cutare vierme ce se vede ameninţat a pierde caşcavalul. Căci sunt alte chestiuni asupra cărora „censere debet”, când limba noastră este ameninţată, când sufletul neamului nostru geme în întunec. Şi apoi a lua într'o gură spurcată dictonul celui mai drept străbun nu este o blasfemie?

Un ziar a publicat, odată cu darea de seamă asupra procesului de calomnie şi fotografiile lui Goga şi Vajda.

I-a adus astfel alături în faţa publicului cetitor. O apropiere ciudată. Căci deosebirea sufletească răsare imediat din cele două portrete. Unul burghezul mulţumit de sine, sătul şi ambetat de personalitatea lui, cu mustaţa scoasă par'c'atunci din aparatul de bărligat musteţi, are aerul de a reciti ceva din masacrarea lui Vilhelm Tell sau din versurile strecurate cutărui stenograf. Şi par'c'ar zice: Aplaudaţi-mă. Eu sunt Vajda.

Alături cântăreţul mult aşteptatei zile de sârbătoare, cel ce-şi uită durerile lui şi cuprinde în versu-i nemuritor durerea unei lumi întregi. Cu privirea scânteitoare, cu fruntea încourată, par'că'l vezi în faţa clăcaşilor, cari muncesc sub arşiţa de soare, în miezul zilelor de vară. Şi-l revoltă nedreptatea, pe care cei mici la suflet au întornat-o peste lume.

Ce deosebire de priviri, ce deosebire de oameni! Curioasă idee a avut gazetarul, care i-a aşezat alături!

Correspondent.

Carnetul unui privitor.

— Colaboratorii. —

„Românul nu are colaboratori
ca Bocu şi Soricu”.

Goldfisch.

O, peştele cu solzi de aur
Al chestiei naţionale
Rosti odată adevărul
În strimbul drum al vieţii sale.

Pamfletul lui, pe cât se ştie,
Îl scrie Pavel Ciucurel,
Colaborând Ciofleac şi Gábor
Şi Alexandru Vaideel.

Îl scriu căpuşile ce'n corpul
Literaturii se înfig,
Al căror imn de preamărire
Îl scrie Roza lui Covrig.

Pamfletul lui îl scriu eroii
Şi cetitorii de carnaval,
A căror pildă de viaţă
E viermele din caşcaval.

Limbuţi, când vorba e de frate,
În faţa duşmanului tac,
De-acea marele sinedriu
Înaintează ca un rac.

De-acea în Ardeal acuma
Se iefţeneşte zarzavatul;
Căci din belşug spanac şi sfeclă
Imparte autorizat.

De-acea fiecare frază
Are miros particular,
Parfum plătit din sărăcia
Naţionalului şerpar!

Are dreptate domnul Goldfisch,
Şi eu mă 'ntreb nedumerit:
Atâtea strălucite pene
De unde le-o fi pescuit?...

Rămurel.

„Să curățim viața publică”.

— „Martirul” calomnicii. —

Organul detractului Vasile Goldiș în numărul său de azi spune că trebuie să curățim viața publică, și că pentru asta este „gata la orice.” Probabil pentru aceste cuvinte din urmă calomnitorul Vasile Goldiș, se ascunde de două zile încoace dela săvârșirea infamiilor sale, pe străzile Aradului, urmărit de conștiința lașă a faptelor sale. Inconjurat de oameni cu ciomege, numi așa cutează să iasă în stradă. Un astfel de individ, este omul care are conștiința curată, sau este tipul lașului odios care tremură ca un nemernic de propriile sale fapte?

Azi la prânz scena a fost de un comic irezistibil. Servitorii dela consistor redacția autorizată întreagă, toți înarmați cu ciomege îl aduceau pe „martirul” calomniilor, care mergea palid și tremurând în mijloc, alătura de domnu Cicio, care, știți, e cel mai viteaz. La fiecare colț de stradă tresăria convulsiv speriat de fantomele conștiinței sale păcătoase.

Vă puteți închipui, că un astfel de om, este predestinat chiar prin un fel de eroism civic de a poza pe omul care luptă pentru convingeri. Măcar, că dacă se supunea operației prin care trebuie să treacă, ca și cum e vaccinarea, restabila într'un fel oarecare echilibrul ordinii morale turburat prin crima calomniilor sale.

Să curățim viața publică. Foarte bine. Dar mișcii sunt chemați să curățe viața publică? Omul cel mai murdar în viața sa privată, el vorbește de curățenia morală. Ce? E destul să ai curajul infamiilor, pentru a țese uita trecutul scârbos și prezentul criminal? El care îndrăznește sub scutul lui Halmagian, să atenteze la viața omenilor cinștiți, pe care vrea el să-i „selecționeze”, s'a examinat pe sine vreodată, ca să vadă ce infecție morală e? Omul lipsit de obraz, căruia numai în campania asta, i s'au adus cele mai grave insulte, și nu calomniile, ci fapte, pentru care azi și totdeauna îi stăm la dispoziție, de ce n'a îndrăznit nici să facă proces nici să ceară vreodată reparație cavalerască cuiva? De ce? Răspundem noi. Fiindcă n'a îndrăznit și nu îndrăznește să-și supue actele murdare ale vieții lui unui juriu de onoare. Dar omul care n'are aceasta îndrăsnelă, are totuși curajul mișelesc de a încerca să murdărească viața altora, cari au avut bărbăția conștiinții lor curate, nu-i așa?

Dacă ar fi să nu avem respectul cuvenit pentru public, am putea să-i alcătuim nu 13 ci 113 puncte din trecutul lui Vasile Goldiș, și nu calomniile, de care știe că nu suntem capabili, ci fapte.

Dar pentru cine ar putea fi o lectură amuzantă pomelnicul faptelor murdare ale lui Vasile Goldiș? Singur acest motiv ne oprește, motivul considerației pentru public, de a renunța la o răsbunare pe care dânsul ar merita-o, dar cu care nu vrem să ne pedepsim și cetitorii.

Scrisoare din Bucovina.

Suceava, 27 Ianuarie 1912.

Luna aceasta lumea care cercetează încă școala primară, a trebuit să aștepte cam mult până ce a venit vremea săniștelor. Dar totuși în sfârșit a venit. Băieții viși și copilele tăcute, cărora totuși nu le vine gând de „emancipare”, fiindcă trebuie să ducă sânișta fratelui și să suferă tutela lui aspră, care nu iartă. Veselia tuturor e întreruptă doar din când în când de câte o sfadă sau un zor de glasuri arginții. Au însă un armean focos și-a ucis chiar mica tovarășe de bucurie. Sfadă însă de obicei se mărginește numai la câteva vorbe: „Măi prostule!” „Ba tu ești prost!” Ba tu! Ba tu!... și care strigă mai are, dacă știe poate să și care la pumni, are dreptate. În lumea aceasta minuscule nu este constituție. Când privești un astfel de rășboi juvenil rizi un ris fără răutate și câte odată oftezi: „Oh! Tinerețe!” Și de ce să nu rîdem de articolele dlui A. C. Popovici, în cari crede că nimicește dintr'odată întreaga personalitate a dlui Goga? Și dlui mănuește aceleași arme, numai cu ceva mai mult stângăcie și mai puțină nevinovăție; și dlui crede că dacă strigă tare aceasta poate înlocui o dovadă sau goliciunea de idei; iar ironia d-sale se apropie de injurie; voește, de pildă, să dovedească serios, că dl Goga e slab de fire... și câte altele!! Și trece peste cadavrele — cel puțin în imaginația d-lui se crede învingător — celor „slabi” cu un zâmbet ironic în care se roagă de personalitatea nietzscheană a unui supraom! Imi pare însă că tot acești urgisiți scriitori i-au deschis porțile „Ssmănătorului”, în care și-a plasat ideile în numele cărora vine astăzi să „distrugă” personalitatea dlui Goga. Dl Goga e un poet al neamului întreg și cred că mi îngăduiți să protestez în numele tinereții bucovinene în contra apucăturilor nepotincioase ale dlui A. C. Popovici, cari n'au ce căuta într'un organ autorizat prin care vorbește conștiința neamului românesc din Ardeal.

Rog să nu priviți aceasta ca un amestec în afacerile d-voastre interne, căci acestea ar putea face numai sânge rău și de aceea pasul aceluia român bucovinean — o fi fiind și acesta vre-unul din obicinuiții raporterii ai petrecerilor populare, care trimete „Românului” un „glas din afură” în care aprobă campania dusă de acest ziar contra umora din cei mai însemnați scriitori ai Ardealului, a fost neprecuțat și va da greș. Avem noi destule de făcut acasă și nu trebuie să suflăm și prin borsul altora, când nu isprăvim nimic prin aceasta, ci le facem numai inimă rea.

Autorul „Micii garnizoane” dacă ar fi voit să-și scrie cartea în Suceava, într'o a doua ediție, n'ar fi trebuit să îndrepte multe. N'avem noi drept un regiment în țarg, dar pentru aceea prefecti, funcționari, profesori atâtea tipuri interesante pentru ochiul unui caricaturist, care vede. Oamenii geloși de titlul de „prestigiul stărei lor, cari nu sufer să le vorbești, decât cu pălăria în mână și la distanță, ca să nu le profanezi aureola, cu care însuși se înconjoară. Și au dreptate, căci dacă le iai titlul și „prestigiul” nu le rămâne nimic. Se înțelege au ambițiuni mari, căci sunt la noi mai multe societăți culturale și economice, unde se alege câte un prezident. Și oare nu e frumos când poți iscali „prezident (ss)”?

De aceea mai că nici nu există la noi o viață socială românească, care să-i adune pe Români împreună la o conferință sau la un concert. Avem societate muzicală „Ciprian Porumbescu” care doarme, repetiții nu se țin, concerte nu se aranjază, nimic; editează ce-i drept compozițiile marelui Român, a cărui nume îl poartă, însă aceasta este marea numai a câtorva membri din comitet, pe când majoritatea abia deși plătește taxa, dar de altfel nuși prea bate capul cu astfel de „proști juvenili”, așa că nici repetiții nu se pot ține. Și material avem. Dr. Ilarion Verencea a strâns cu prilejul executării noii sale liturghii aproape o sută de cântăreți și cântărețe. Și cu aceștia nu se poate face nimic!? Și de ce? Ambitia cutărui și de a se face prezident, și a celui alt de a fi diriginte. Se vorbește de o „impăcare” — și acestei împăcări trebuie să-i premergă tradarea! — care ar fi bine venită căci ne rid destul străinii pentru celalalte păcate ale noastre, mai trebuie și asta?! Să nădăjduim!

Ignatz Hertz își trimite marfa și în Bucovina. Un roman „palpitant” despre cuceritorul lumii, Napoleon, calendare pentru anul 1912 și altele. Am cettit chiar și într'un ziar ardelean o reclamă pentru „cel mai bun calendar pentru anul 1912, „Lumea ilustrată” editat de librăria editoare Ig. Hertz, Bucuroști”. Și le-o fi cumpărind mulți căci pentru unii totul ce vine din România e ceva bun, pe când alții aseamănă pe profesorii universitari ai României cu niște „simpli voiajori, exceptând se înțelege pe elegantul domn Ovid Densușianu, care s'o fi delectând cetind minunatele romane a dlui Ig. Hertz, căci sunt cea mai aleasă marfă de modernism literar...

Pe o stradă a Sucevei spre Arciu locuște un fost prieten al lui Eminescu.

Odată povestindu-mi despre viața ce-o petrecu ca student la Viena îmi aminti și de marele său prieten mort de domult. Ei o vreme stăteau cinci într'o odaie mare cu cinci fereste, pe care n'o puteau încălzi nici odată. Eminescu încă era printre dânsii. Când luera avea lângă sine pe masă ceașca de cafea turcească și un rind de țigări, odaia plină de fum. Când intra cineva îi zicea nemulțumit: „Dă-mi pace”. Când umbra prin odaie fredona adesea o melodie: când cânta un marș se gândea la istorie, când un cântec la poezie! Prietenii, când îl auzeau cântând, îl întrebau în zeflema: „La ce te mai gândești, la istorie?” Când a trimis întâia poezie lui Iacob Negruzzi pentru „Convorbiri literare” acesta-i trimise în dar o perle lui Schopenhauer, care se știe că a avut o mare influență asupra lui. Eminescu până atunci nu cetise multă filozofie. El a descoperit și pe Slavici — nu pe cel de azi, pe cel care a murit de mult.

Slavici era voluntar în armată, dar făcuse la facultate examenul cu eminentă. Eminescu a tot îndemnat să scrie și el n'a mai făcut vre-un examen. Când povestea, Eminescu te fermecea mai mult decât prin scrierile sale. Povestea cum a fost primit întâia dată la o înrumire a Junimeii și despre Iacob Negruzzi. Nuți închipui ce ochi de caricaturist are. De vede un om suind o scară unde altul nu observă nimic, el vede un tip!

Eminescu căpăta 50 de galbeni, întâi își plătea gazda și mâncarea, restul îl cheltuia în puține zile. Când n'avea bani umbra zgribulit și era negru la față. Atunci nu mergea la cafeneaua obicinuită ci la „Deutsches Kafeehaus” unde se adăncea în vre-o revistă literară ca „Literarische Blaetter” a lui Gottsohall. Dacă-i oferiai bani, când era în lipsă, nu primea până ce nu se incredința, că ai și însuși pentru trebuințele tale. Cea din urmă dată a venit la Viena împreună cu Chibici-Rivneanul — vesela „pasăre turcească”.

Era acuma nebun. Când trecu dela gară de-a curmezișul peste Josefplatz se uită în jur, în sus și zise cu o voce adâncă: „Brahma? Brahma sunt!”
L. T. Lais.

Cei doi frați de cruce.

Tous les hommes sont bornées,
Mais en différentes degrées.
Beranger.

Un Geniu dela răsărit,
S'un pyrotehnic iscusit,
Au pornit în drum de pradă
Cu ruginita lor spadă.

În Viena este sârbătoare?
Făr' de ei n'ar mai fi soare!...
Hai dar să călătorească,
Lumea să ni-o încălzească!

„Prin noi însine” sunt fraze
„Fără de-a luminei raze!”
„Ce-aș fi eu în asta lume”,
„Când p'acest temei m'aș pune?”

„A neamului temelle”,
„Din vecini o să ne vie!”
Așa vede geniul cel sfânt,
Rătăcitor pe-al nost' pământ.

Așa crede, așa zice,
Venind nouă să n'esplice:
Lumina sufletului său,
Ca să ne-ajute Dumnezeu!

La astfel de incurajare,
Se scoală sus Voivodul mare!
Cădelnița e'n a lui mână:
Haid să dăm mână cu mână!

Din vârful muntelui Parnas,
Cădelnița s'a frânt de mas,
Tămăind pe-un Geniu sfânt:
Doi luciferi cad pe pământ!

Surya.

Din România.

— Intrunirea conservatorilor. —

Ca răspuns la întrunirea publică a opoziției unite (8/21 Ianuarie), partidul conservator a convocat și el o întrunire publică pe ziua de 15/28 Ianuarie — la București.

Dăm, după „Soana” organul partidului conservator, următoarele amănunte despre întrunire:

Partidul conservator a avut Duminecă o importantă întrunire politică în sala Eforiei, la care a participat un foarte mare număr de cetățeni din Capitală.

Partidul conservator a ținut să răspundă prin această întrunire la acuzațiile pe cari le-a adus guvernului opoziția în întrunirea de Duminecă trecută.

Sala Eforiei era complet ocupată de un numeros public; de asemenea și lojile.

Dintre fruntași, cel dintâi care a sosit la întrunire a fost d. Ioan Lahovary care a fost primit cu aplauze. Au urmat dnii Delavrancea și Nenițescu care de asemenea au fost primiți cu aplauze.

La orele 2 d. a. au sosit în sală comitetele corporațiilor de meseriași din Capitală cu steagurile respective. Sosirea comitetelor meseriașilor e salutată cu vii și prelungite aplauze.

După aceea sosesse pe rând cu muzica în frunte toate culorile Capitalei cu delegații lor.

Publicul din sală face ovații dlor miniștrii și le aruncă flori.

Dnii Titu Maiorescu, N. Filipescu și Al. Marghiloman sosind împreună au fost primiți cu aplauze călduroase și îndelung repetate.

După orele 2, intrarea în sală era aproape cu neputință, din cauza marelui număr de asistenți.

Afluența pe bulevard, în împrejurimile localului de întrunire, era atât de mare încât comunicația a fost întreruptă. Nu mai puteau circula nici trăsurile, nici tramvaiele; iar pietonii abia își puteau face loc printre rândurile imense de oameni.

În localul de întrunire era ocupată nu numai marea sală până la cel mai mic loc, dar până și gangurile și scările erau tixite de lume.

Din cauza acestei prea mari afluențe, mulțora le-a venit rău în sală.

Afluența de public continua pe tot bulevardul până în Calea Victoriei.

La întrunire au vorbit miniștrii N. Filipescu, D. Nenițescu, C. Arion, Al. Marghiloman, B. Delavrancea.

După terminarea întrunirii, cei aproape zece mii de oameni din sală și de pe bulevard au format un impozant cortegiu, deasupra căruia fălăiau drapelurile diferitelor corporații de meseriași precum și planarde cu inscripțiile următoare: „Trăiască M. Sa Regele!” „Trăiască Dinastia!” „Trăiască partidul conservator!”

Acest cortegiu monstru a trecut pe bulevard înainte fără ca să se abată pe calea Victoriei, și s'a dus direct la primăria Capitalei.

Grecică externă

Pericolul balcanic. Un redactor al marelui ziar londonez „Times”, făcând o anchetă personală și la fața locului asupra situației politice din Peninsula Balcanică, publică un lung și documentat articol în ziarul său, conchizând că ori cât de optimist ar fi cineva, nu poate să creadă că pericolul unei grozave complicațiuni balcanice poate fi evitat.

Și această complicațiune, după spusele dlui Baucer, va proveni nu din cauza statelor cari înconjoară Turcia, ci din pricina stărei de veșnic neliniște internă în cre se găsește imperiul Otoman.

De când a fost declarat războiul italo-turc, poate chiar din cauza marelui pericol ce ar fi rezultat, Bulgaria și Grecia și-au impus cea mai corectă atitudine față de Turcia, iar România și Serbia sunt prietene bune Inaltei Porți. Rezultatul acestei politici a statelor balcanice a fost că guvernul turcesc a încetat cu demonstrațiunile militare față de Bulgaria și cu boicotul antigrecesc.

Dar această nu însemnează că liniștea este asigurată în Balcani. Din contră ea este cu mult mai amenințată acum și actuala stre nu poate fi asemănată decât cu aceea care a proces războiul dela 1877. Aceeași lipsă de justiție, de siguranța averei și persoanei, ca și atunci; bandele turcești mișună nepedepsite acum ca și la 1876, ceea ce a avut de rezultat formarea bandelor grecești, bulgărești și albaneze.

Vilastele locuite de Greci de Bulgari și Albani sunt într'o continuă ferve și totul face să se creadă, că nu ne desparte decât câteva săptămâni până în ziua când să izbucnească marea revoluție în Turcia. Cele câteva atentate, pot fi socotite ca o prevesire. Și odaă începută revoluția nimic nu poate împiedeca o conflagrație generală balcanică, deoarece fiecare va alerga să-și ia parța de mult vizată.

Și chiar dacă nu se vor produce tulburările acestea, sau chiar dacă guvernul va avea mijloace suficiente pentru reprimare, totuși complicația balcanică nu va fi evitată.

Războiul pentru Tripolitania, ori cât ar voi Turcii, nu poate fi dus la infinit, din cauza că Italia se va simți istovită bănește. Fiind în asemenea situație și fiind s'o curme odată cu trăgănările războinice, va ataca pe Turci, acolo unde sunt mai vulnerabili: în regiunea coastelor Albaniei și în Marea Egee. Dar aici spiritele nu acceptă altceva, decât ocaziunea și iată deci o nouă cauză de complicațiuni inevitabile, urmate de un război sângeros.

Dar Balcanii întotdeauna au adus surprize. Când lumea credea, că norii au ajuns la culmea saturației și se vor prăbuși, atunci se împărtășeau dintr'odată și lăsau cerul iar senin. De astă dată însă, zice Baucer, surpriza nu mai poate fi cu putință.

Principiul proporționalității în Bulgaria. Din Sofia se anunță: La alegerile județene de acum, făcute pe baza proporționalității, diferitele partide opoziționiste au obținut mari succese, astfel că în Sobranie vor fi reprezentate acum în număr mare și partidele opoziționiste.

În cercurile guvernamentale se speră că colaborarea elementelor eterogene va provoca o moderare a luptei politice și, prin aceasta, va exercita o înrîurire favorabilă asupra dezvoltării politice a țării.

Deși alegerile pe baza proporționalității au adus partidelor opoziționiste succese mai mari decât celui guvernamental, acesta din urmă își menține hotărîrea de a introduce în ori ce caz sistemul de vot proporțional la alegerile pentru Sobranie.

Sesiunea Sobraniei va începe pe la 29 l. c.

Aplauzarea conflictului franco-italian. Sâmbătă a avut loc la Paris un consiliu de miniștri, în cursul căruia primul-ministru și ministrul de externe, d. Poincaré a înștiințat pe colegii săi că d. Barrère, ambasadorul francez la Roma s'a pus de acord cu ministrul de externe al Italiei, d. di San Guiliano, în ceea ce privește redactarea notei privitoare la incidentele cu vapoarele „Carthage” și „Manuba”, notă care va fi publicată la Roma de către guvernul italian și care a fost considerată ca satisfăcătoare de guvernul francez.

D. Poincaré a înștiințat pe ambasadorul francez la Roma d. Barrère că guvernul francez primește modul cum e redactată nota cabinetului italian.

Cei 29 pasageri otomani cari au fost capturați de Italiani pe bordul vaporului francez „Manuba” și cari au fost debarcați la Cagliari vor fi eliberați și reconduși în Franța, la Frioul, unde autoritățile franceze vor verifica din nou identitatea lor.

Toate chestiunile de principiu și de drept cari au fost ridicate cu privire la incidentele cu vapoarele „Carthage” și „Manuba” vor fi supuse tribunalului de arbitraj din Haga.

În urma consiliului de cabinet d. Poincaré a trimis o depeșă prin telegrafia fără fir comandantului vaporului postal francez „Ville d'Alger” care se găsește actualmente pe mare între Tunis și Marsilia, ca să treacă prin Cagliari spre a lua pe bord din acest port cei 29 pasageri otomani spre a-i readuce în Franța.

INFORMAȚII.

A R A D, 30 Ianuarie n. 1912

Actualități

—Smara, d. A. C. Popovici și dna Meșter. Este adorabil, să privești de aproape zelul, cu care de o vreme încoace, scriitoarele noastre meșteresc la ridicarea valorii culturale și sociale a „autorizatăului”. După poeziile doarei Roza Covrig, iată, spre delectarea celor vre-o patru sute de cetitori ai „Românului”, o proză, oferită de dna Meșter dela Verșeț, cu gânduri bune de altfel și într'un stil pasabil. Intenția este de a reproduce câteva impresii dela serbările trecute ale „României June”, din Viena și a-și fixa, cu ocazia asta, asupra momentelor celor mai plăcute, câteva rînduri. Nimic vinovat până acum, nimic condamnabil.

Dar doamna Meșter, poate din neorientare, poate din naivitate, intră în selecționare de persoane, cari au luat parte la acea serbare tinerească. Și în loc de a stăruia asupra unor nume mai cunoscute, căror să le aducă tributul de recunoștință și de admirație, dsa găsește cu cale să se oprească în primul rînd la două personaje, de cea mai tristă reputație în istoria noastră contemporană: La dnia Smara Gheorghiu și d. A. C. Popovici. Pe amândoi aceștia îi găsește ca pe niște „ideali”, între toți ceilalți oaspeți. Cât pentru dna Smara referența dela serbarea vieneză, crede că a văzut pe „femeia ideală”, cam așa, cum ar fi văzut de pildă pe Jeana d'Arc. Și adaugă despre ea, că „sunt fericită, avînd s'o aud, atât ca oratoră, cât și în discuție particulară”. Cât pentru d. A. C. Popovici incalte, care era „forța serii aceleia”. Dna Meșter îi dă un certificat de „fanatic al idealului”, cu toate că, în vorbăria lui, „îi vibrau mușchii feței, îi schinteiau ochii și îi tremura buza”, când se sbuciumă să-și arete „dragostea de neam și de — frate”, — mai ales!

Așa dară Smara și Aurel Popovici: fruntași dintâi la o serbare culturală! A murit Cârțan, o bișnițitul însoțitor prin Roma al dnei Smara. Și acum i-a luat locul, de tovarăș în sentimente naționale, d. Popovici cel „cu mușchii vibrători ai feței”. Vedeți, câte asocieri bizare ne cer intere-

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chemică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

cele superioare ale neamului? D. A. C. Popovici, marele nostru bărbat de stat austriac, alături de Smara, de un „Blaustrumpf” în literatură și în materie de naționalism:

„Mir ist als ob ich die Haende
Auf's Haupt euch legen sollt,
Betend, dass Gott euch erhalte,
So schön, so rein, und so hold!”

Igrec.

— **Redacțional.** Anunțăm cititorii noștri că **d. Gheorghe Stoica**, apreciatul nostru scriitor, cu ziua de astăzi a intrat în redacția ziarului nostru.

— **Moștenitorul de tron în Berlin.** — Se anunță din Berlin: Moștenitorul de tron al Austro-Ungariei arhiducele Francisc Ferdinand a sosit Duminecă aici, eșindu-i într-o întâmpinare împăratul Wilhelm, moștenitorul german, ambasadorul austro-ungar Szögyény-Marich. Primirea s'a făcut fără nici o pompă deosebită. În cursul zilei au avut loc consfătuiri între arhiducele Francisc Ferdinand, cancelarul german Bethmann-Hollweg și secretarul de externe Kiderlen Waechter. Vizita moștenitorului a fost ocazionată de botezul celui de al patrulea fiu al perechii moștenitoare germane. Noaptea cu trenul de 12 moștenitorul a plecat dela Berlin la Konopist.

— **Pentru gimnaziul din Brad.** Primim următoarele rânduri, pe cari le înregistrăm cu recunoștință:

Marti în săptămâna trecută, în Șapreuș (cott. Arad) s'a serbat o nuntă mare și frumoasă românească. Anume alesul paroh a Vălcianului d. Iuliu Halmăgian, s'a cununat cu d-soara Anuța Vuculescu. Veselia și voia bună era la culme, când mi-am adus aminte de neajunsurile instituțiilor noastre culturale și cu deosebire de cele ale gimnaziului din Brad, care din lipsa de bani nu se poate completa la opt clase și am apelat la oaspeții adunați în număr de peste 100, ca din veselia lor să întindă cât de puțin și pentru acest eșezământ cultural. — Purtând un tas s'a încașat frumoasa sumă de 60 cor. 30 fil. care cu poșta de azi am trimis-o la adresa administrației „Tribunei” să binevoiați a o administra la locul destinat. — Când și pe aceasta cale aduc mulțămintele mele cele mai forbinți contribuenților, în numele culturai românești, tot atunci rog pe Atotputernicul Dumnezeu ca părechei tinere să-i dea viață lungă și fericită ca să fie și aceasta nouă familie un stâlp puternic a nemului românesc. — Cheia-română, 29 Ianuarie 1912. — Atanasie Todanu, paroh rom. gr. or.

Conservarea naționalității prin biserică.

Din București ni-se scrie: Duminecă d. a. pr. Ec. C. Dumitrescu parocul bisericii „Icoana” din Capitală a ținut o foarte interesantă conferință la Externatul de fete gr. II din str. Gloriei.

S. Sa a vorbit ca delegat al „Societății ortodoxe naționale a femeilor române” în locul dlui lt. Th. Popescu secretarul Ligii Culturale.

Pr. Ec. C. Dumitrescu în conferința sa a vorbit despre: Conservarea naționalității prin biserică.

Conferențiarul a arătat prin diferite exemple că națiunile au existat și s'au păstrat în decursul veacurilor trecute numai prin ajutorul credinței religioase.

Ocupându-se de poporul nostru ca națiune spunea că menirea noastră ca popor e să asimilăm în masa poporului nostru toate elementele străine din mijlocul nostru.

Pentru susținerea acestei teze conferențiarul arată că numai biserica o poate face și aceasta prin taina căsătoriei.

În jurul acestui punct conferențiarul

a făcut o amănunțită expunere cetind numeroase exemple.

— **Procesul Cuza-Socor.** Din Iași se anunță: Azi, Luni, se deschide sesiunea Curței cu juri, care ține până la 30 cor. Va prezida d. consilier S. Sturza, asistat de dnii Hipolit Mărzescu și Alfred Windler.

Primul proces ce se va judeca va fi cel privitor pe dnii profesor A. C. Cuza și avocatul Socor, în legătură cu cunoscuta acuzație de plagiat. D. Dobrogeanu-Gherea, care fusese numit în sesiunea trecută a juraților expert în acest proces, a înaintat Curței o adresă prin care declară că starea sănătății nu-i permite să primească expertiza.

În caz când Curtea va numi alt expert, procesul va fi din nou amânat.

Dacă însă se va reveni asupra numirii unui expert, procesul se va judeca în fond.

Intrarea în sala de ședință nu va fi permisă decât cu bilete eliberate de președintele Curței.

— **Acumulare de oficii.** În țara birocrației, în Germania, se găsește un om care ocupă 13 oficii. Omul acesta fericit e un polițist din Fritzar care e inspector de morți cu „leafă” de 100 mărci; purtător cu 400 m.; păzitor de câmpuri cu 150 m.; ajutor la orga bisericeii cu 50 m.; polițai, păzitor de noapte, lampagiu, pedel la școala izraelită, cioclu și pe de-asupra mai e și împletitor de mături...

— **Un lanț de pământ 3141 cor.** Ziarele ungeresti publică știrea că în comuna Șeitin (co. n. Cenadului) scaunul orfanal a pus în vânzare, prin licitație publică, 76 de lanțe de pământ. La licitație s'au prezentat nenumărați cumpărători cari au urecat prețul lanțului la 3141 coroane. Cu acest preț au cumpărat tot pământul 7 țărani din Șeitin. Prețul obișnuit al unui lanț de pământ în comuna Șeitin e 1100 coroane.

Gazetele ne dau și explicația acestui preț mare. Mulți dintre locuitorii comunei au fost în America, unde și-au agonisit, prin muncă și economie, ceva avere cu care s'au întors în țara lor mamă, ca să investească în pământ ceea ce au câștigat în străini...

— **Războiul italo-turc.** Cu înmuierea vremii, au început trupele din Tripolitania noi acțiuni, cari au rezultat unele ciocniri, cu pierderi pentru Italiani. Anume, după cum se comunică din Constantinopol, ministerul de război a primit informația, că Turcii au silit pe Italianii din Gargares la retragere, punând stăpânire pe întărituri. În ciocnirea asta au fost și pierderi însemnate din amândouă părțile.

— **Noul nunciu papal la Viena.** Din Viena se comunică, că Papa a numit de nunciu în Viena, care demnitate devenise vacantă prin moartea nunciului Banona, — pe contele Scapinelli di Leguigno, secretar papal. Scapinelli a mai fost adus în combinație pentru ocuparea acestei demnități, încă înainte de venirea lui Banona. Atunci, însă, după cum se afirma Scapinelli a refuzat categoric numirea. Noul nunciu se trage din veche familie aristocrată, înrudită cu familia princiară D'Este. Deodată cu aceeași numire, Papa l-a ridicat la rangul de episcop titular. În politica bisericească nunciul reprezintă direcția moderată.

— **Evadarea căpitanului Lux.** În legătură cu senzaționala evadare a căpitanului francez Lux, din închisoarea militară dela Glatz, se comunică, că în Cracovia a fost arestat spionul Pelka, bănuț că el ar fi ajutat pe căpitan la evadare. La interogatoriu luat de prefectul poliției, Pelka, a recunoscut sub greutatea dovezilor, că el a fost acela care i-a înlesnit scăparea căpitanului arestat pentru spionaj. Acest Pelka este un temut spion militar. Cu prilejul perchezității domiciliare s'a aflat asupra lui un însemnat număr de note de importanță mare, între cari și o scrisoare a căpitanului Lux, în serviciul căruia stetea.

— **Moștenirea lui Ferrer.** Amintisem la timpul său, că în jurul moștenirii revoluționarului Ferrer, s'a iscat un grav conflict, între biserică și moștenitori. Anume la pertractarea rămasului, biserica a ridicat pretenția ca averea lui Ferrer i-s'ar cuveni ei, ca desdăunare, pentru pierderile suferite în urma activității publice a revoluționarului decapitat. Această pretenție nebuzată a stârnit consternația întregii lumi. Și după puterea ce-o are în Spania biserica, se putea aștepta la o judecare pe seama ei a averii.

De ce ea este primită cu deplină satisfacție, sentința înaltului tribunal militar din Madrid, care a respins pretenția absurdă a bisericii, recunoscând de singuri moștenitori, familia lui Ferrer.

— **Depă alegerile din Germania.** Din Königsberg (Prusia) se comunică: Cu toate că alegerile parlamentare s'au încheiat, agitația nu s'a potolit încă. În multe orașe se întâmplă zilnic incidente între aderenții partidelor contrare. Un caz demn de remarcat s'a întâmplat și în Laitha-Wehlau.

Partidul liberal ținea tocmai ședință când două detunături, urmate de spargerea ferestrelor clubului, au oprit deodată discuțiile. Se produsese mare panică, crezându-se că împușcăturile vor urma. Spre fericire însă, făptuitorul n'a avut intenția să facă moarte de om ci numai se spărie pe cei întruniți.

Chemându-se poliția, aceasta a constatat, că făptuitorul este un medic, conservator sacdea, care își avea domiciliul în imediată apropiere de clubul liberalilor. Necăjit de înfringerea conservatorilor, a crezut că se poate răsbuna pe liberali, slobozind două gloanțe de revolver în sala lor de ședințe. Necăjitul medic a fost arestat.

— **Numărul catolicilor din lume.** În anuarul bisericii catolice găsim următoarele date privitoare la numărul total al catolicilor din lumea întreagă:

În Europa sunt 188,577.058 de catolici; în Asia 12,661.498; în Australia 1,244.055; în Africa 2,689,839 și în America 87,614.655. În total: 292,787.085.

— **O prezentare neplăcută.** Foarte ușor se putea sfârși cu o catastrofă, dar cunoștința legată în împrejurări destul de neplăcute — despre care vreau să vă vorbesc — totuș era preferabilă urmărilor între cari a început. A avut loc pe una dintre marile străzi ale Parisului, între cunoscutul filantrop american Pieront Morgan și arhiducele Boris de Rusia. Cel dintâi se întorcea dela operă — târziu în noapte — și luând automobilul a plecat acasă. Pe drum șoferul a dat automobilului viteză maximă, și ajungând în Avenue Kleber s'a isbit cu toată puterea de un alt automobil ce făcea drumul în direcțiune adversă. Amândouă vehiculele s'au zdrobit și stăpânii apropiindu-se unul de altul — după ce rămăseseră teferi — s'au prezentat cerindu-și scuzele reciproc. Pe urmă au plecat pe jos acasă. Unul era arhiducele Boris de Rusia.

— **Logodnă.** Dsoara Cornelia D. Popescu fiica vrednicului preot Damian Popescu din Ofcea, și dl Ioan Alămorianu, stud. med. din Mag își anunță logodna.

Felicitările noastre.

x Oferă albituri pentru mirese, lucru propriu, la executare solidă și specială: Heim I. atelier special pentru albituri, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 20.

— **Cununie.** Dsoara Elena Păscuțiu din M. Radna și d. Petru Șiantiu din Ghiroc își anunță cununia care se va celebra în 4 Febr. (22 Ian.) a. c. la orele 4 p. m. în biserica gr.-or. rom. din M. Radna.

Felicitările noastre!

— **Soartea vaporului „Bregenz”.** Am adus într'un număr trecut capturarea vasului „Bregenz”, al societății comerciale austriace Lloyd, din partea Italianilor.

Cazul produsese multă nelămurire crezându-se la început a fi un act de volnicie al flotei italiene, care e câteva zilecaptorase și două vase franceze. După cum scrie însă ziarul „Messagera”, pe baza unei informații demnă de încredere, vaporul „Bregenz” a fost capturat, descoperindu-se pe bord pasageri turci, ofițeri travestiți. Ancheta a aflat, că între prizonieri se află și un maior, care avea destinația să organizeze pentru război, voluntarii beduini dn Kyreneica.

— **Lupte naționaliste în Germania.** Sistemul cunoscut al Germaniei aplicat fără nici o rezervă pentru strimtorarea și desnaționalizarea Poloniilor subjugate, a început să-și arate urmările, dând prilej — alături de munca de conservare a elementului polon — la manifestații sângeroase între Germanii și studențime mai ales. O astfel de manifestație a avut loc Sâmbătă în orașul Schetz, unde tulburările au luat proporții amenințătoare.

Încât a trebuit proclamată starea de asediu. Membrii unei societăți studentești germane din Danzig, au fost cîmăgiți una cu pământul de poporul răscolat. O sută cincizeci de soldați din arma vânătorilor au fost comandați la fața locului pentru a restabili liniștea. Din comunele rurale megieșe s'au cerut deasemeni ajutoare pentru a proveni tulburările poporului în fierbere.

— **Un copil monstru.** Citim în ziarele din țară: Prefectura județului Buzău, a raportat ministrului de interne, că în comuna Păturlage, din acel județ, femeia Maria Dumitru Mihăcea a dat naștere unui copil de sex feminin, având câte șase degete la ambele mâni, lipsindu-i ochii iar gura diformată.

Copilul are deasupra gurei un fel de limbă care îl pune în imposibilitate de a suga.

Fața lui e diformă și amintește pe aceea urganțului, ca constituție fizică e normal dezvoltat. Mama lui e sănătoasă.

— **Sfârșitul unei celebrități.** A început-o între culisele de carton și mucava ale unui chantan din cine știe ce mahala, unde o alungase sărăcia mansardei care o ocrotea alături de părinți și cei șase frațiori mai mici. Dar a fost ursit s'o ducă departe. Azi toată lumea o cunoaște după nume și afișuri. Gaby Deslys a ajuns amanta detronatului rege al Portugaliei și când a apus strălucirea acestuia presa din întreagă lumea vorbea de ea ca de un factor cu un rol hotărîtor în această detronare. A ajuns în scurt o celebritate și i-s'au deschis scenele celor mai repute centre ale Europei îmbătând pe mica dansatoare de fericire și încercând-o de strălucire și averi.

Acum cariera s'a încheiat dar nu cu poezie, ci printr'un gest brusc și prozaic: dansatoarea ia de bărbat pe un burghez american ca ori ce muritoare din lumea de azi.

— **Iarăș sfârșitul lumii.** De o vreme încoace profetiile se succed întocmai ca mîcînșururile la moară, nu e săptămână să nu citești prin ziare despre cutare profet mincinos care spune cu toată hotărîrea că pământul are să se prăpădească. Unul îi dă câteva mii de ani, altul mai puțin, iar mai nou, conu Spangler Lee din America spune că în 1915 ne-am dus cu pământ cu tot. Cică are să lungească de pe osie și scăpând din bălămăli va cădea în haos unde se va zdrobi puzderii. O fi și asta ceva, dar vine vorba că lunecând în nimica de te dracu o să se isbească ca să se sfarme.

Povestea cu prăpădul o mai prevestise odată conu Spangler, dar fiindcă pământul e sănătos erită, se învârte și acum de parcă i-au degerat osiile și puțin a lipsit ca pe urma profetiei lui, ră-

mase de minciună, să se aleagă cu o ciomăgeală de să-i meargă vestea. Feroște Doamne să nu se întâmple și acum ceva le fel

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x Dacă volesti să bei ceai teftin, poți să încerci, căci litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite lichoururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucata 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de branșe se află la drogueria „Juger” alni Fekete Mihály, Marosvásárhely, Piața Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

Mîșcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

4 Februarie.

Teatru în Oravița. Reuniunea gr-cat. de cântări „Concordia” din Oravița-română invită la producția teatrală, împreună cu concert și dans, ce va avea loc la 4 Februarie n. în sala dlui I. Nedici. Se va juca „Ciobanul”, monolog comic, și „Nobila cerșitoare”, comedie de V. Alecsandri. Începutul la orele 8 seara.

12 Februarie.

Teatru în Maier. Corul vocal al bisericii gr-or. române din Alba-Iulia-Maier invită la producția teatrală, urmată de joc, ce va avea loc la 12 Febr. n. (30 Ian. v.) în sala redutei orășenești. Se va juca „Moise Păcurarul” de Dr. D. Stoica. Începutul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

Curs pentru pantofari și cismari. La școala de specialitate a pantofarilor din Sibiu se va ține pentru pantofarii și cismarii din provincie (cu locuința afară de Sibiu) un curs de 5 luni care se începe la 5 Februarie n. 1912 și se termină la sfârșitul lui Iunie n. c. Instrucția, li-se dă de tot gratuit, ține zilnic dela ora 7—12 a. m. și dela 2—6 după amiază.

Se predau următoarele obiecte: 1. cunoștințe pregătitoare din geometrie și aritmetică, încât acestea se rocer la facerea desenurilor de model,

ții și regii, afară de împăratul Chinei, poartă uniforma militară și acela care a ucis mai mulți oameni este cel mai bine răsplătit. Ei se întâlnesc, așa cum va mâne, pentru a se omori unii pe alții, mii de oameni vor fi uciși sau răniți, și apoi vor mulțumi lui Dumnezeu că le-a ajutat să nimicească atâtea suflete. Ei măresc chiar numărul mortilor, fiindcă știu că cu cât vor fi ucis mai mult su atât mai mare le va fi meritul. Cum poate Dumnezeu din cer să-i vadă și să-i audă! strigă prințul Andrei cu o voce lătrătoare...

„Ah! prietenul meu. Ah! sufletul meu, reluă el deodată, cât de amară mi-e viața de câțva timp. Văd că am început să înțeleg prea multe lucruri. Nu este bine pentru om să guste din arborele științei binelui și al răului... Dar nu voi mai suferi mult... Dar ție-ți este somn; merg și eu să mă odihnesc. Întoarce-te la Gorki.

— O, nu! făcu Pierre.

— Întoarce-te acasă: e bine să dormi puțin înainte de luptă.

El se apropie repede de Pierre, îl strinse în brațe și-l sărută.

Du-te, adio! strigă el. Ne vom vedea noi? Nu...

El se întoarse și intră cu zor în șopron.

Era întunec și Pierre nu putea lămuri expresia chipului prințului Andrei: fusesse el iritat ori iubitor? Pierre rămase câțva tăcut, întrebându-se dacă trebuia să-și urmeze prietenul ori să se retragă?

„Nu, el n'are nevoie de mine, se hotări Pierre, știu eu, că aceasta a fost cea din urmă întrevvedere a noastră”.

El scoase un suspin și se întoarse la Gorki.

XXIX.

La 25 August, în ajunul luptei din Borodino, prefectul palatului lui Napoleon, d. de Bosset și colonelul

2. studiu asupra piciorului, asupra materialului de lucru și despre luarea măsurii, și 3. purtarea contabilității industriale.

Hârtia pentru desen și hârtia groasă (Pap-pendeckel), hârtia de scris și revizitele de scris cum și cărțile de lipsă, se pun la dispoziție de către școală în mod gratuit; tot asemenea se pune la dispoziție locuința și pat gratuit. Afară de aceste favoruri, direcțiunea școlii împarte și câteva ajutoare între acei frecvenți născuți în Transilvania și fiind de confesiunea ortodoxă orientală, cari vor da dovezi de hărnicie și se vor distinge.

La sfârșitul cursului participanții primesc atestate de frecvență.

Toți acei măestri și calfe, cari doresc să iee parte la curs, să-și înainteze rugărilor scrise cu mâna proprie, fără zăbavă la directorul Schuster-Martin în Sibiu, strada Sag Nr. 29.

Atragem și din parte-ne luarea aminte asupra acestui curs.

Sibiu, 23 Ianuarie n. 1912.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Vic. Tordășianu, prezident. Stefan Duca, notar.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

„specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ KOLOZSVÁR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plădire în rate pe lângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

BIBLIOGRAFII.

A apărut:

Doine și cântece populare românești, pentru voce și pian, partea II. — de bine apreciatul nostru compositor Dr. Iustin Cl. Iuga.

Cuprinsul: 1. „Mănce-te bade amarul” — doina. 2. „Vai, vai inimă vai” — doină. 3. „Duce-m'as cu luna 'n nor — doină. 4. „Lungu-i drumul Clujului” — doină. 5. „Mor Mărie, mor”. 6. „Oameni fără mintea toată” (solo de tenor din piesa populară „Moise Păcuraru”, actul I.) 7. Zădărnicele (Nu m'abandona) — romanță populară.

Eaboir sosiră, cel dintâi din Paris, al doilea din Madrid, la Valonyeus unde se afla cartierul general împărătesc.

D. de Bosset se îmbracă cu hainele sale de curte și trimițând înainte darul pe care-l aducea împăratului, intră cel dintâi în cortul lui Napoleon, apoi, tot stând de vorbă cu aghiotanții cari-l înconjurau, el începu să despacheteze lada.

Napoleon nu ieșise încă din camera sa, unde își făcea toaleta. Sforăind și scoțând sunete nearticulate, el prezenta valetului care-l friționa, când spatele lui larg, când pieptul său cel gros. Un valet răspundea pe trupul bine hrănit al împăratului o cantitate de eau de Cologne, cu o expresie care voia să spună că numai el știa unde să verse parfumul și cum trebuia să-l verse. Părul cel scurt al lui Napoleon era ud leocă și lipit de frunte, dar fața sa cu toate că era galbenă și cam buhavă, exprima mulțumirea fizică. „Mai tare, mai tare” striga el, răsucindu-se.

Un aghiotant intră în odaie pentru a spune împăratului câți prizonieri fuseseră făcuți în încăierarea din ajun.

— Nu s'au făcut prizonieri? strigă Napoleon. Ei preferă mai bine să fie omorîți? Cu atât mai rău pentru armata rusească. Și mai tare! strigă el feciorului care-i freca spatele cu o perie aspră... Fă să intre pe de Bosset și pe Faboier.

Doi valetii îmbrăcără îngrabă pe Majestatea Sa și Napoleon în uniforma albastră a Gardei intră cu un pas ferm și zorit în sala de primire.

De Bosset se grăbi să așeze pe două scaune darul împărătesei. Napoleon ghici numai decât că i-se pregătea o surpriză și nevoind să-l lipsească pe de Bosset de această plăcere, se prefăcea că nu vede nimic și-l chemă pe Faboier.

Leon Tolstoi.

206

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

El se opri brusc, simțindu-și gâtul strins de lacrimi. Făcu mai mulți pași în tăcere, cu mișcări infri-gurate, dar ochii îi străluceau și el reluă cu buzele tremurătoare:

— Când nu va mai fi mărînimie la rășboi nu vom merge să ne batem decât atunci când cauza pentru care ne vom lupta va merita să o plătim cu moartea. Atunci nu va mai fi rășboi pentru simplul motiv că Paul Ivanici îl va fi insultat pe Michail Ivanici. În acest caz toți acești westfalieni și bavarezi pe cari îi conduce Napoleon, nu l'ar fi urmat în Rusia, iar noi nu am fi mers să ne rășboim în Austria și în Prusia fără a ști de ce. Trebuie să înțelegem că rășboiul e cea mai ordinară dintre fapte, de aceea nu trebuie să ne jucăm de-a rășboi. Necesitatea aceasta oribilă trebuie însă primită cu gravitate și după lungi chibzuirii. Trebuie să renunțăm la minciună. Dar acum, vezi, rășboiul e o distracție a celor leneși și frivoli... Căstă militară e cea mai cinstită din toate. Scopul rășboiului este uciderea, iar armele lui: tradarea, spionajul, devastarea, jaful, înșelătoria și minciuna cari urmăresc azi șiretlicuri militare. Moravurile castei soldătești sunt lipsa de libertate, adică disciplina, lenea, ignoranța, cruzimea și corupțiunea. Și cu toate astea, ea este clasa socială cea mai cinstită dintre toate. Toți împăra-

Prețul 2.50 cor., pentru România 3 Lei, Editura autorului.

Se află de vânzare la autor în Gherla (Szamosujvár) și la toate librăriile românești.

„Noua Revistă Română” de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru cu următorul cuprins:

Noutăți: Un portret al dlui P. P. Carp. Alegerile în Germania.

Chestiuni sociale: Ramiro Ortiz, cof. de l. lit. italiană la universitatea din București. — Două epoci din viața sufletească a Italiei moderne.

Ar. C. Murgescu. — Bacșiul.

Gh. Pribeag. — O vizită la un ospiciu de idioti.

Științe: I. Bruckner. — Filozofia lui William James.

Literatură: I. Greculescu. — Mare și Veneră. I. Chiru-Nanov. — În preajma Ceahlăului.

Polemice: Nerva Hodoș. — Cazul Russo.

Insemnări: D. Densușianu și Simbolismul. — Moș Gheorghe la Expoziție. — Ary Murnu. Intr-o dimineață de iarnă. — Fabula în politică. — Secături entuziaste.

Revista revistelor: Drepturile femeii. — Săptămâna politică și culturală. — Ramuri. — Arhiva. — Le Courrier européen. — Mercure de France.

Memento.

„Consinzeana” revistă literară, ilustrată, săptămânală Nr. 4—1912 cu următorul cuprins:

Ioan Borcia: Călătoria micului Ozail (traducere); I. U. Soricu: Nu am cerut iubirea (poezie); M. Gaspar: Sub Stefan-Vodă (n. v. ist.); Seb. Bornemisa: Scrisoare (poezie); A. Fogazzaro: Misterul poetului (roman trad.); Emil A. Chiffa: Elegie (poezie); R. Milescu: O cură cu efect (umorescă); Goethe: Pescarul (poezie trad.); Flori de-o zi; Rînduri mărunte; Scrisori dela Redacție; Ghi-cituri ilustrate; Cronică feminină; Bibliografie.

La Librăria Tribuna se află de vânzare „Gazeta Ilustrată” din București. Până acum au apărut Nrii 1, 2, 3, 4 și 5. Prețul unuia număr e 25 fil. plus 5 fil. porto.

„Flacăra” cea mai bună revistă literară, artistică și socială începând cu numărul 2—13. Prețul unui număr 16 bani plus porto.

Au apărut și se află de vânzare la „Librăria Tribuna”:

Din

celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut

„RĂȘBOIU ȘI PACE”
volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „Librăria Tribuna”.

Volumul III va apărea în curînd.

Împăratul ascultă în tăcere și cu un aer sever povestirile lui Faboier asupra eroismului și devotamentului armatei sale care se bătuse la Salamanca, la cealaltă extremitate a Europei, și care era animată de o singură dorință: de a se arăta demnă de împăratul ei, și care n’avea decât singură teamă: aceea de a-i dispăcea. Rezultatul bătăliei fusese nefavorabil. Napoleon făcu mai multe observațiuni ironice, ca și cum nu s’ar fi indoit niciodată că în lipsa sa, lucrurile nu s’ar fi putut petrece altfel.

— Trebuie să-mi iau revanșa la Moscova, zise Napoleon. La revedere, adăugă el, și-l chemă la sine pe de Bossset care avusese timp să-și pregătească surpriza și s’o acopere cu un văl.

De Bossset salută adânc, ca unul din acele saluturi de curtean francez, cum numai vechii servitori ai Bourbonilor știau să-l facă; apoi se apropiă de împărat și îi remisese un plic.

Napoleon îl trase de urechi și-l întrebă voios:

— Te-ai grăbit, sunt foarte mulțumit. Și ce se mai spune la Paris? adăugă el, și deodată expresia-i severă se preschimbă într-una din cele mai binevoitoare.

— Sire, tot Parisul deplânge absența voastră.

Cu toate că Napoleon știa că aceasta nu era adevărat, vestea îi făcu totuș plăcere. El atinse din nou cu mâna urechia dlui de Bossset.

— Regret din tot sufletul că ai fost silit să faci pentru mine o călătorie așa de lungă, făcu el.

(Va urma.)

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Vasile Trifa, Mogoș. Am primit 28 cor. abonament până la 1 Iulie 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu,
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA
FABRICA DE
MOBILE

in

BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”).

Un viier

caută slujbă la o domnie din România. — Se pricepe la toate lucrurile cari se recer la o viață oltoită în americană. — A se adresa: George Chib, alui Ghița în Muszka, casa Nr. 116. (Comitatul Arad).

ELSŐ LIPPAI HORDÓ-ÉYAROS • ALAPÍTOTT 1895.

LIPPA

Pregătește: butoaie, vane

în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!

FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

WESZELY BÉLA

PRIMUL FABRICANT DE BUTOAI, LIPOVA.

LIPOVA

In atenția omiculatorilor!

Ofer alt de pruni bosniaci ca „Balkanska Carica” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea fuice și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția internațională din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,

mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Gafea și Tea

Extras din Catalogul lui Kotányi János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chlgr.	Cor. 1.60
Portorico 1/2	» 1.90
Cuba 1/2	» 2.—
lava aur	» 1.70

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chlgr.	Cor. 1.90
Calitate fină 1/2	» 2.20
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Menado, Mocca) 1/2 Chlgr.	» 2.60

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chlgr.	Cor. 2.50
Tea de Congo 1/2	» 3.—
Mixtură pentru familie 1/2 Chlgr.	» 5.—
Tea imperiaală foarte fină 1/2	» 6.—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	» 6.—
Mixtură excelentă de prăjituri pentru tea 1/2 Chlgr.	» —80

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 1.90
1 litru rum fin de Brazilia	» 3.40
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	» 3.50

Renumitul „ARDEIU KOTÁNYI” se vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea. (Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și ARAD, József Őherceg-ut Nr. 3. In edificiul băncii „Arad-Csanádi Takarékpénztár” Nr. telefonului ui 809.

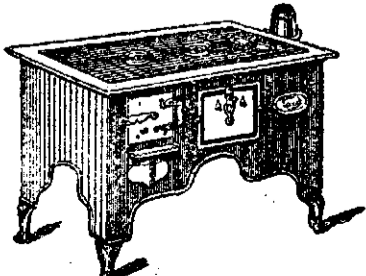
Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului

IFJ. FAZAKAS FERENCZ

Szepeșzentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile

(șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s’au comandat peste 400 bucăți.

Primește și ecsecut pelângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinilor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecărui care se referă la ziarul acesta prețurent despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

KUN ENORE,

atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

cașa. I. Évay, via. A. via
de Tribunal.

Se recoman. pentru pre-
gătirea și ascuțirea oncarui
sol de cuțite, ca cuțite pen-
tru cășapie și bucătărie, pen-
tru masă și bricege, unelte
pentru ciobotari și cococari
precum și ascuțirea bricelor
pre lângă prețuri convena-
bile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbierilor
se socotese taxa numai pentru 5.

Premiat la expoziție cu medalie de aur

H. PALLÁN succesor**Styászni József**

prima fabrică a deosebit de biliarde și timpane în
Kolozsvár, Dávid Ferenc u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de biliarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. Firma fondată
la 1875. La dorință face și frg de schimb

Am onoare a aduce la cunoștința
on. public, că mi-am aranjat în
Timișoara, Piața George Nr. 4
un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează
de o mai amănunțită recomandare,
augurându-mi în schimb încrede-
rea în satisfacerea ori-cărei pre-
tenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.**KIRÁLY LAJOS**

ferar, dogar, șelar și lustruitor.
Aiad—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu pu-
teri motorice și lucrative bune, pentru
prepararea articolelor de ferărie, șelărie
și lustruire cu prețuri ieftine, dispunând
de un serviciu prompt, execuție modernă.

Imprumut ieftin,

Mă cheltuieli anticipative, cu procente de
4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65
ani, rămânând procente aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea
mai perfectă, precum: mașini de trecat, cu
abur, benzin și olei, mașini de semănat și
și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă pre-
țurile cele mai convenabile cu plățire în rate.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini,
motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez lu-
minare cu acetelin și vând obiectele necesare.

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comerțială.

Pálmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13.

ȚIMBALE!

Țimbele inventate de mine, cele mai
moderne, cu organism dublu de oțel, foarte
traînice și de o rezonanță deosebită se pot
comanda numai dela mine, cu prețurile
cele mai moderate, pe lângă ga-
ranție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,

fabricant de cimbale.

Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurile, la cerere, se trimit gratis. Corres-
pondența întru cât se poate să se facă în limba
ungurească, germană sau sârbească.

Desfacerea ieftină a firmei**ASZÓDY****ORADEA-MARE,**

Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

Aduc la cunoștința on. public din loc și
provincie, că au sosit noi transporturi de
articole sudice și anume: *Curmale* cali-
tatea ce mai bună, *malaga* și *smochine*.
Castane de Tirol, *alune italienești*, și
nuci de Cocus, *portocale dulci*, *lămâi*
coapte, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru*
ceal, *ceal chinezesc* cea mai fină calitate.
Rum englezesc și francez; toate cu pre-
țuri moderate. — Mare asortiment în
bomboane de Crăciun, *cafea prăjită*, tot-
deauna proaspătă, diferite compoziții din
8 feluri. — faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

Importor de cafea, ceal, bomboane și fructe sudice.

Nagyvárad. — Telefon 635.

Réthy și Schreithofer

fabrică de cârnățării și mezeluri.

Instalațiuni electrice.

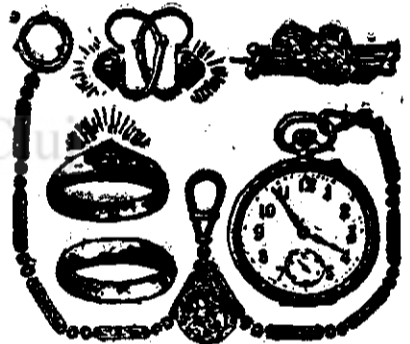
Déva, (Piața principală).

Recomandă carne proaspătă de vită,
porc, vițel, oaie și miel, carne de porc
afumată, cârnățării, slănină și unsoare
în gros și în detail. La dorință liferează
unsoare topită în vase proprii. — Cum-
părătorilor vechi dă scădere la preț.
Serviciu prompt! — Cereți catalog!

A. Slepák, giuvaergiu și

ceasornicar

Marosvásár hely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de
aur, argint și nickel, în ceasuri de părete.
Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux
în argint și articole optice. În atelierul meu
se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, anume
giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță
Prețuri solide! — Serviciu prompt!

Salon de haine bărbătești**J. Schneider, Sibiu**

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Cel mai mare depozit de încălțăminte din Lugos.

Ghete de box veritabil, schewreaux ori lac elegante și solid lucrate, pentru domni 9 cor., pentru dame 8 cor. Pot fi cu șrețe, cu nasturi ori fără. Ghete de box pentru dame numai 7 cor. Ghete de box pentru copil dela 1—5 ani cor. 260, dela 5—10 ani cor. 360, dela 10—15 ani cor. 560. Ce-ai-ce nu va fi mulțămît cu ghetele trimise, i-se vor retrimite banii. — Cremă și tocuri de gumă la fiecare pereche gratis.

EBERSTEIN HENRIK,
pantofar in Lugos.

Dacă stropești cu „FORHIN”

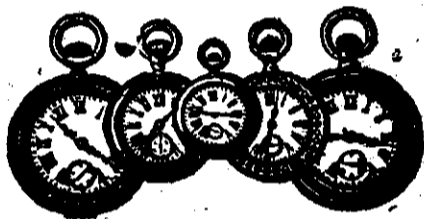
- I** - ai mai puțină bătaie de cap,
- II** - a lucru mai puțin,
- III** - a cheltuială mai puțină!

deoarece „FORHIN”-ul este **MICTURĂ DE BORDÓ** adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de trnzele umede. La ori-ce brumă poți să stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Multime de scrisori de mulțămîtă și recunoștință. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica „FORHIN” BUDAPEST, VI., VACZI-UT 93.

H. Miklós J.

ciasornicar,
Sibiu — Nagyszeben, Reisporgasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de **CIASORNICE**

de buzunar și de părete și ciasornice deșteptătoare, precum și artichi opuci. Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios. Toate reparaturile se execută prompt și cu garanță.

MOBILE IEFTINE ȘI BUNE

să pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

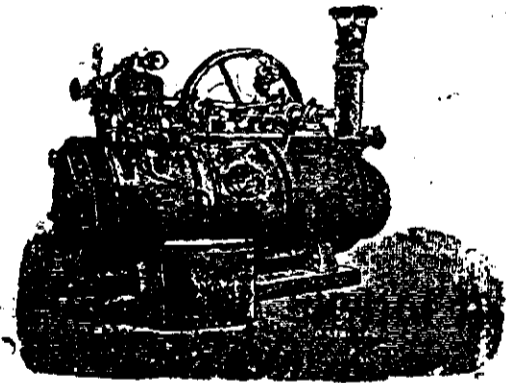
Sibiu—Nagyszeben, Strada Sării—Salzgasse 37.
Telefon Nr. 47.

Onoratul public este rugat în nte de a-și procura mobile să binevoiască a cerceta, (și fără a cumpăra) MAREA EXPOZIȚIE de totfelul de mobile de artă și simple, care stă zilnic spre vedere publică. Se atrage atențiunea asupra Atelierului propriu de **SCULPTURĂ** și **TAPIȚERIE** de primul rang.

Execuțăm toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi. — Orice comandă se efectuește prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanță și cu prețurile cele mai moderate.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, fabricant de cazane, Szeged, Szentháromság-utca 41. sz. (casa proprie).

Aduc la cunoștință public, că atelierul meu de cazane l'am învitat cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii, Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele model și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

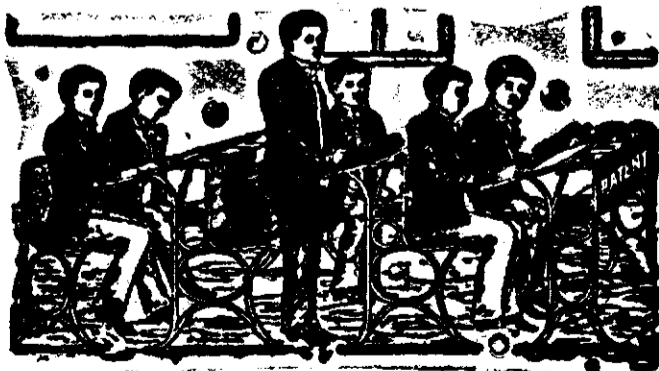
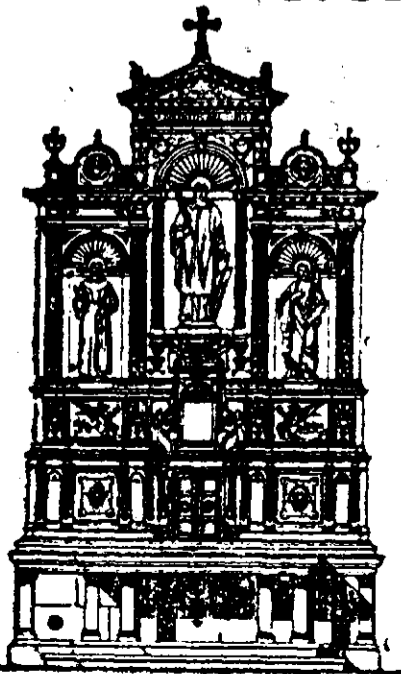
Prețurile cele mai moderate!

Gaál József,

măsar,

Nagyvárad, Csengeri-utca 21. sz.

Liferează cu preț ieftin articole de măsurie pentru biserici, școale, farmaci, prăvălii și birouri cu prețuri foarte ieftine. Trimite la dorință planul și nota cheltuielilor. — La comandă mai mare scădere de preț.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se înfăptuiesc numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Damele cari voiesc să fie svelte,
încearcă corsetele mele
„Neuester Schnitt”

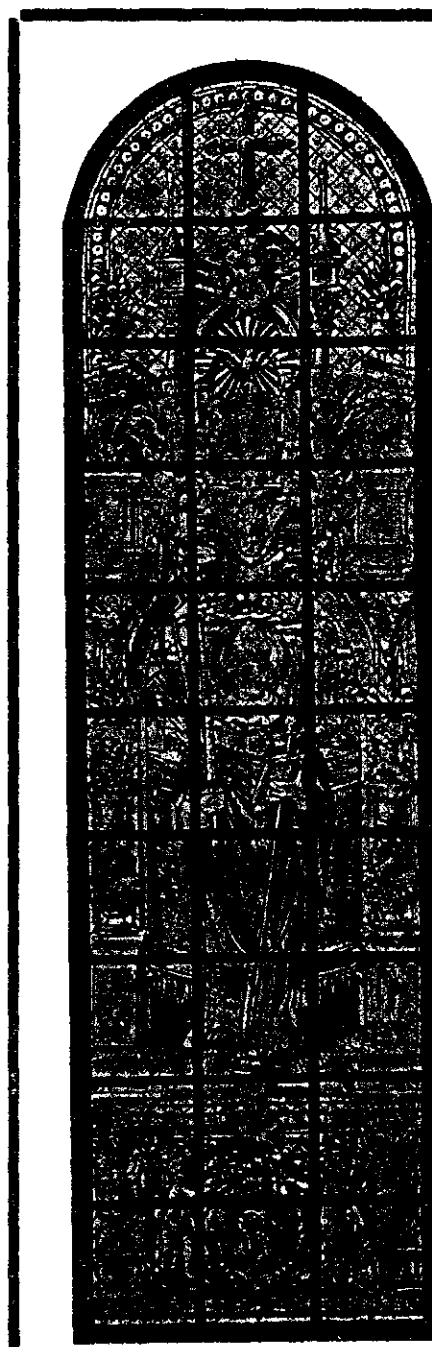
necesare la costumele »Princes»
și »Directoire».

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi
se fac în acurateță.

Gustav Zimmermann

Sibiu-Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

**Ligeti
Sándor,**

colorator de geamuri, atelier
industrial pentru mozaicuri
de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de
biserică colorate, mozaicuri
de sticlă și rame de aramă
dela cele mai simple până la
cele mai complicate, cu pre-
țuri moderate. — Geamurile
aproape tuturor bisericilor gr-
cat sunt lucrate în atelierul
meu, între cari și ferestrele
bisericii noi zidite din Szász-
Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt
lucrate în atelierul meu propriu.

Georg Barthelmie

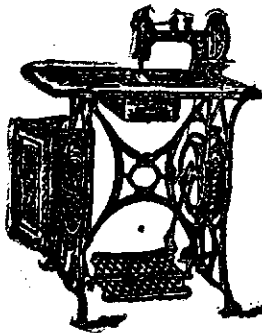
mechanic

Brașov, Strada Porții Nr. 41.
(Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit,
dictat și de cusut, apoi pentru aparate
electrice și fizice, lampe electrice de
buzunar, gramafone, plăci, ace, hârtie
— de copiat și diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

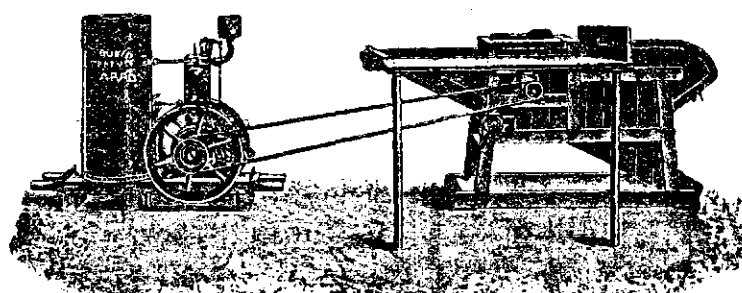
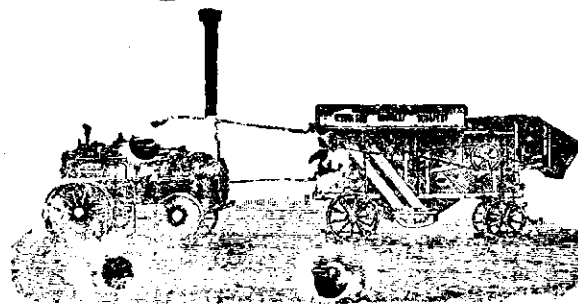
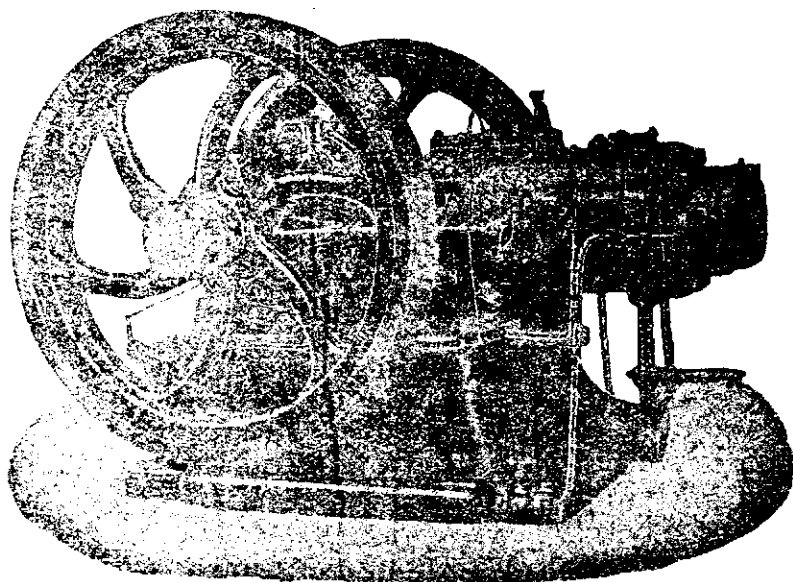
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agri-
cole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin,
cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai
moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe speșele noastre.